

PRIVREMENI SPORAZUM
O TRGOVINI I TRGOVINSKIM PITANJIMA IZMEĐU
EVROPSKE ZAJEDNICE, S JEDNE STRANE
I BOSNE I HERCEGOVINE, S DRUGE STRANE

EVROPSKA ZAJEDNICA,
u daljnjem tekstu: „Zajednica“,

BOSNA I HERCEGOVINA,

u daljnjem tekstu: „strane“

s jedne strane, i

s druge strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR SLJEDEĆE:

- (1) Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane (u daljnjem tekstu: „Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju” ili “SSP”), potpisan je u Luksemburgu, šesnaestoga juna dvije hiljade i osme godine.
- (2) Svrha Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju je uspostavljanje bliskog i trajnog odnosa zasnovanog na uzajamnosti i obostranom interesu, što bi Bosni i Hercegovini trebalo omogućiti daljnje jačanje i širenje postojećih odnosa s Evropskom unijom.
- (3) Neophodno je osigurati razvoj trgovinskih veza jačanjem i širenjem prethodno uspostavljenih odnosa.
- (4) S tim ciljem neophodno je provesti, što je brže moguće, kroz primjenu Privremenog sporazuma, odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju o trgovini i trgovinskim pitanjima.
- (5) Određene odredbe uključene u Protokol 3 o kopnenom transportu uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, koje se tiču drumskog tranzitnog saobraćaja, neposredno su povezane sa slobodnim protokom robe, zbog čega je neophodno njihovo uključivanje u ovaj sporazum.
- (6) Budući da ne postoje prethodno uspostavljene ugovorne strukture, ovim sporazumom osniva se Privremeni odbor za njegovo provođenje,

ODLUČILE SU da zaključe ovaj sporazum i s tim ciljem odredile su svoje ovlaštene predstavnike:

EVROPSKA ZAJEDNICA

Dimitrij RUPEL,
Ministar vanjskih poslova Republike Slovenije,
Predsjednik Vijeća Evropske unije

Olli REHN,
Član Komisije Evropskih zajednica (u daljnjem tekstu: „Evropska komisija“) odgovoran
za proširenje

BOSNA I HERCEGOVINA

Nikola ŠPIRIĆ,
Premijer Bosne i Hercegovine

KOJI SU SE, nakon što su razmijenili punomoći za potpisivanje, u odgovarajućoj formi,

DOGOVORILI KAKO SLIJEDI:

GLAVA I.

OPĆI PRINCIPI

ČLAN 1. (Član 2. SSP-a)

Poštivanje demokratskih principa i ljudskih prava, proglašeni u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i definiranih u Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Helsinškom završnom aktu i Pariskoj povelji za novu Evropu, poštivanje principa međunarodnog prava, uključujući punu saradnju s Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), te vladavine prava i principa tržišne privrede, u skladu s Dokumentom Bonske konferencije CSCE-a o ekonomskoj saradnji, osnova su unutrašnje i vanjske politike strana, te čine bitne elemente ovog sporazuma.

ČLAN 2. (Član 9. SSP-a)

Ovaj sporazum mora biti u potpunosti usklađen i provoditi se u skladu s relevantnim odredbama WTO-a, posebno s članom XXIV. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. (GATT 1994.) i članom V. Općeg sporazuma o trgovini uslugama (GATS).

GLAVA II.

SLOBODNO KRETANJE ROBE

ČLAN 3 (Član 18. SSP-a)

1. Zajednica i Bosna i Hercegovina postepeno će uspostaviti područje slobodne trgovine u periodu od najviše pet godina, počevši od stupanja na snagu ovog sporazuma, u skladu s odredbama ovog sporazuma i u skladu s odredbama GATT-a 1994., te WTO-a. Pritom će uzeti u obzir posebne uslove utvrđene u daljnjem tekstu.

2. U klasifikaciji robe u trgovini između strana primjenjivat će se Kombinirana nomenklatura.

3. U svrhu ovog sporazuma, carine i takse jednakog učinka kao carine uključuju svaku dažbinu ili taksu bilo koje vrste koja je nametnuta u vezi s uvozom ili izvozom robe, uključujući svaki oblik dodatne dažbine ili takse u vezi s takvim uvozom ili izvozom, ali ne uključuje bilo kakve:

- (a) takse jednake unutrašnjem porezu utvrđenom u skladu s odredbama člana III. stav 2. GATT-a 1994.,
- (b) antidampinške ili kompenzacione mjere,
- (c) naknade ili takse proporcionalne troškovima pružene usluge.

4. Polazna carina za svaki proizvod na koju će se primjenjivati postepena smanjenja carina, utvrđena u ovom sporazumu, bit će:

- (a) Jedinstvena carinska tarifa Zajednice koja je uvedena u skladu s Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2658/87¹ stvarno se primjenjuje *erga omnes* na dan potpisivanja ovog sporazuma,
- (b) Carinska tarifa Bosne i Hercegovine za 2005. godinu koja je u primjeni².

5. Umanjene carine koje će primjenjivati Bosna i Hercegovina, obračunate kako je utvrđeno u ovom sporazumu, zaokruživat će se na najbliže decimalne brojeve korištenjem uobičajenih aritmetičkih principa. U tom smislu, svi brojevi manji od 5 nakon prvog decimalnog mjesta bit će zaokruženi na najbliži niži decimalni broj, i svi brojevi koji su veći od 5 (uključujući i 5) nakon prvog decimalnog bit će zaokruženi na najbliži viši decimalni broj.

6. Ako se nakon potpisivanja ovog sporazuma primijeni bilo kakvo smanjenje carina na *erga omnes* osnovi, posebno smanjenja koja su rezultat:

- (a) pregovora o carinama u WTO-u, ili
- (b) u slučaju pristupanja Bosne i Hercegovine WTO-u, ili
- (c) naknadnih umanjena nakon pristupanja Bosne i Hercegovine WTO-u,

takve smanjene carine zamijenit će polaznu carinu navedenu u stavu 4. od dana od kada

¹ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2658/87 (Sl.gl.L 256, 7.9.1987., str. 1), kako se dopunjuje.

² Službeni glasnik BiH, br.58/04, od 22.12.2004.

se takva smanjenja primjenjuju.

7. Zajednica i Bosna i Hercegovina obavještavat će jedna drugu o svojim polaznim carinama i svakoj njihovoj promjeni.

POGLAVLJE I.

INDUSTRIJSKI PROIZVODI

ČLAN 4. (Član 19. SSP-a) Definicija

1. Odredbe ovog poglavlja primjenjivat će se na proizvode porijeklom iz Zajednice ili Bosne i Hercegovine navedene u poglavljima 25. do 97. Kombinirane nomenklature, sa izuzetkom proizvoda navedenih u Aneksu I § I (ii) Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.
2. Trgovina između strana proizvodima obuhvaćenim Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju odvijat će se u skladu s njegovim odredbama.

ČLAN 5. (Član 20. SSP-a) Koncesije Zajednice za industrijske proizvode

1. Carine na uvoz u Zajednicu industrijskih proizvoda porijeklom iz Bosne i Hercegovine i takse jednakog učinka bit će ukinute stupanjem na snagu ovog sporazuma.
2. Količinska ograničenja na uvoz u Zajednicu industrijskih proizvoda porijeklom iz Bosne i Hercegovine i mjere jednakog učinka bit će ukinute stupanjem na snagu ovog sporazuma.

ČLAN 6. (Član 21. SSP-a) Koncesije Bosne i Hercegovine za industrijske proizvode

1. Carine na uvoz u Bosnu i Hercegovinu industrijskih proizvoda porijeklom iz Zajednice, osim onih navedenih u Aneksu I, bit će ukinute stupanjem na snagu ovog sporazuma.
2. Takse jednakog učinka kao carine na uvoz u Bosnu i Hercegovinu za industrijske proizvode porijeklom iz Zajednice bit će ukinute stupanjem na snagu ovog sporazuma.
3. Carine na uvoz u Bosnu i Hercegovinu industrijskih proizvoda porijeklom iz Zajednice koje su navedene u Aneksu I(a), I(b) i I(c) postepeno će se smanjivati i ukinuti u skladu sa vremenskim rasporedom navedenim u tom aneksu.
4. Količinska ograničenja na uvoz industrijskih proizvoda porijeklom iz Zajednice u Bosnu i Hercegovinu i mjere jednakog učinka bit će ukinute danom stupanja na snagu ovog sporazuma.

ČLAN 7. (Član 22. SSP-a)
Carine i ograničenja izvoza

1. Stupanjem na snagu ovog sporazuma Zajednica i Bosna i Hercegovina ukinut će sve izvozne carine i takse jednakog učinka u međusobnoj trgovini.
2. Stupanjem na snagu ovog sporazuma Zajednica i Bosna i Hercegovina međusobno će ukinuti sva količinska ograničenja izvoza i mjere jednakog učinka.

ČLAN 8. (Član 23. SSP-a)
Brža smanjenja carina

Bosna i Hercegovina izražava spremnost da svoje carine u trgovini sa Zajednicom smanjuje brže nego što je to utvrđeno članom 6. (članom 21. SSP-a), ako to dozvoli njena opća ekonomska situacija i situacija u datom privrednom sektoru.

Privremeni odbor analizirat će situaciju u ovom pogledu i dati odgovarajuće preporuke.

POGLAVLJE II.

POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO

ČLAN 9. (Član 24. SSP-a) Definicija

1. Odredbe ovog poglavlja primjenjivat će se na trgovinu poljoprivrednim i ribljim proizvodima porijeklom iz Zajednice ili iz Bosne i Hercegovine.
2. Izraz "poljoprivredni i riblji proizvodi" odnosi se na proizvode koji su navedeni u poglavljima 1. do 24. Kombinirane nomenklature, te na proizvode koji su navedeni u Aneksu I §I (ii) Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.
3. Ova definicija uključuje ribe i riblje proizvode obuhvaćene Poglavljem 3., tarifnim brojevima 1604 i 1605 i tarifnim stavovima 0511 91, 1902 20 10 i 2301 20 00.

ČLAN 10. (Član 25. SSP-a) Prerađeni poljoprivredni proizvodi

Protokolom 1 utvrđuju se trgovinski aranžmani za prerađene poljoprivredne proizvode koji su u njemu navedeni.

ČLAN 11. (Član 26. SSP-a) Ukidanje količinskih ograničenja za poljoprivredne i riblje proizvode

1. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će ukinuti sva količinska ograničenja i mjere jednakog učinka na uvoz poljoprivrednih i ribljih proizvoda porijeklom iz Bosne i Hercegovine.
2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Bosna i Hercegovina ukinut će sva količinska ograničenja i mjere jednakog učinka na uvoz poljoprivrednih i ribljih proizvoda porijeklom iz Zajednice.

ČLAN 12. (Član 27. SSP-a) Poljoprivredni proizvodi

1. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će ukinuti carine i takse jednakog učinka na uvoz poljoprivrednih proizvoda porijeklom iz Bosne i Hercegovine, osim onih iz tarifnih brojeva 0102, 0201, 0202, 1701, 1702 i 2204 Kombinirane nomenklature.

Za proizvode obuhvaćene poglavljima 7. i 8. Kombinirane nomenklature, za koje

Jedinstvena carinska tarifa predviđa primjenu *ad valorem* carina i specifičnih carina, ukidanje se primjenjuje samo na *ad valorem* dio carine.

2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će utvrditi carine koje se primjenjuju na uvoz u Zajednicu proizvoda od junetine (baby-beef), utvrđenih u Aneksu II, koji su porijeklom iz Bosne i Hercegovine, na nivou od 20 % *ad valorem* carine i 20 % specifične carine utvrđene u Jedinstvenoj carinskoj tarifi, u okviru godišnje kvote od 1.500 tona iskazanih u netotežini polutki.

3. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će primjenjivati bescarinski pristup na uvoz u Zajednicu za proizvode porijeklom iz Bosne i Hercegovine iz tarifnih brojeva 1701 i 1702 Kombinirane nomenklature, u okviru godišnje carinske kvote od 12.000 tona (u netotežini).

4. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Bosna i Hercegovina će:

- (a) ukinuti carine koje se primjenjuju na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda porijeklom iz Zajednice, navedenih u Aneksu III (a);
- (b) postepeno smanjivati carine koje se primjenjuju na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda porijeklom iz Zajednice, navedenih u Aneksu III(b), III(c) i III(d), u skladu s vremenskim rasporedom utvrđenim za svaki proizvod u tom aneksu.
- (c) ukinuti carine koje se primjenjuju na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda porijeklom iz Zajednice navedenih u Aneksu III (e) u okviru carinske kvote naznačene za date proizvode.

5. Protokolom 6 utvrđuju se aranžmani koji se primjenjuju na vina i alkoholna pića koja su u njemu navedena.

ČLAN 13. (Član 28. SSP-a) Ribe i riblji proizvodi

1. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Zajednica će ukinuti sve carine ili takse jednakog učinka na ribe i riblje proizvode porijeklom iz Bosne i Hercegovine, izuzev za one navedene u Aneksu IV. Proizvodi navedeni u Aneksu IV podliježu odredbama koje su u njemu utvrđene.

2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma Bosna i Hercegovina ukinut će carine ili takse jednakog učinka na ribe i riblje proizvode porijeklom iz Zajednice, u skladu s odredbama utvrđenim u Aneksu V.

ČLAN 14. (Član 29. SSP-a) Klauzula o revidiranju

Uzimajući u obzir obim trgovine poljoprivrednim i ribljim proizvodima između strana, njihovu posebnu osjetljivost, pravila zajedničkih politika Zajednice, politike

poljoprivrede i ribarstva u Bosni i Hercegovini, ulogu poljoprivrede i ribarstva u privredi Bosne i Hercegovine, te rezultate multilateralnih trgovinskih pregovora u okviru WTO-a, kao i konačnog pristupanja Bosne i Hercegovine WTO-u, Zajednica i Bosna i Hercegovina će, u okviru Privremenog odbora, najkasnije u roku od tri godine nakon stupanja na snagu ovog sporazuma, za svaki pojedinačni proizvod, na odgovarajući način i na recipročnoj osnovi istražiti mogućnosti odobravanja daljnjih uzajamnih ustupaka radi postizanja veće liberalizacije trgovine poljoprivrednim i ribljim proizvodima.

ČLAN 15. (Član 30. SSP-a)

Bez obzira na ostale odredbe ovog sporazuma, a posebno na član 24. (član 39. SSP-a), te s obzirom na naročitu osjetljivost tržišta poljoprivrednih i ribljih proizvoda, ukoliko uvoz proizvoda porijeklom iz jedne strane, koji su predmet koncesija odobrenih na osnovu čl. 10., 11., 12. i 13. ovog sporazuma (članovi 25. do 28. SSP-a), prouzrokuje ozbiljan poremećaj tržišta ili njenih domaćih regulatornih mehanizama druge strane, obje strane odmah će početi konsultacije radi pronalaženja odgovarajućeg rješenja. U očekivanju takvog rješenja, pogođena strana može preduzeti odgovarajuće mjere koje bude smatrala potrebnim.

ČLAN 16. (Član 31. SSP-a)

Zaštita geografskih oznaka za poljoprivredne i riblje proizvode i hranu, osim vina i alkoholnih pića

1. Bosna i Hercegovina osigurat će zaštitu geografskih oznaka Zajednice registriranih u Zajednici na osnovu Uredbe Vijeća (EZ) br. 510/2006, od 20. marta 2006. godine, o zaštiti geografskih oznaka i oznaka porijekla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda³, u skladu s odredbama ovog člana. Geografske oznake Bosne i Hercegovine za poljoprivredne i riblje proizvode bit će podobne za registraciju u Zajednici prema uslovima utvrđenim u ovoj uredbi.
2. Bosna i Hercegovina će, na svojoj teritoriji, zabraniti svaku upotrebu naziva zaštićenih u Zajednici uporedivih proizvoda koji nisu u skladu sa specifikacijom geografske oznake. Ovo će se primjenjivati čak i kada je navedeno pravo geografsko porijeklo robe, kada se predmetna geografska oznaka koristi se u prijevodu, kada je naziv popraćen izrazima kao što su: «vrsta», «tip», «stil», «imitacija», «metoda» ili drugim izrazima te vrste.
3. Bosna i Hercegovina odbit će registraciju žiga čija upotreba odgovara situacijama navedenim u stavu 2.
4. Žigovi registrirani u Bosni i Hercegovini, čija upotreba odgovara situacijama navedenim u stavu 2., a koji su registrirani u Bosni i Hercegovini ili koji su nastale upotrebom, prestat će se koristiti u roku od šest godina od stupanja na snagu ovog sporazuma. Međutim, ovo se neće primjenjivati na žigove registrirane u Bosni i

³ Sl. gl. L 93, 31.3.2006., str. 12 Uredbe kako je izmijenjena i dopunjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 1791/2006 (Sl. gl. L 363, 20.12.2006., str 1)

Hercegovini i žigove koji su nastali upotrebom, a koji su vlasništvo državljana trećih zemalja, pod uslovom da nisu takve prirode da na bilo koji način obmanjuju javnost u pogledu kvaliteta, specifikacije i geografskog porijekla robe.

5. Svaka upotreba geografskih oznaka, zaštićenih u skladu sa stavom 1., kao izraza uvriježenih u svakodnevnom govoru, kao uobičajeni nazivi za takvu robu u Bosni i Hercegovini, prestat će najkasnije 31. decembra 2013. godine.

6. Bosna i Hercegovina osigurat će zaštitu navedenu u st. od 1. do 5. na vlastitu inicijativu, kao i na zahtjev zainteresirane strane.

POGLAVLJE III.

ZAJEDNIČKE ODREDBE

ČLAN 17. (Član 32. SSP-a) Djelokrug primjene

Odredbe iz ovog poglavlja primjenjivat će se na trgovinu svim proizvodima između strana, osim u slučajevima kada je drugačije predviđeno ovim sporazumom ili Protokolom 1.

ČLAN 18 (Član 33. SSP-a) Povoljnije koncesije

Odredbe iz ove glave neće ni na koji način uticati na primjenu povoljnijih mjera bilo koje od strana, na unilateralnoj osnovi.

ČLAN 19. (Član 34. SSP-a) Mirovanje

1. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma u trgovini između Zajednice i Bosne i Hercegovine neće se uvoditi nove uvozne ili izvozne carine ili takse jednakog učinka, niti će se povećavati one koje se već primjenjuju.
2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma u trgovini između Zajednice i Bosne i Hercegovine neće se uvoditi nova količinska ograničenja uvoza ili izvoza ili mjere jednakog učinka, niti će se one koje već postoje učiniti restriktivnijim.
3. Ne dovodeći u pitanje ustupke odobrene u skladu s čl. 10., 11., 12. i 13. (čl. 25., 26., 27. i 28. SSP-a), odredbe st. 1. i 2. ovog člana neće ni na koji način ograničavati vođenje politika Bosne i Hercegovine i Zajednice u oblasti poljoprivrede i ribarstva i preduzimanje svih mjera u okviru tih politika, ukoliko to ne utiče na uvozni režim iz Aneksa III-V i Protokola 1.

ČLAN 20. (Član 35. SSP-a) Zabrana fiskalne diskriminacije

1. Zajednica i Bosna i Hercegovina suzdržat će se od i ukinuti gdje postoji svaku

mjeru ili praksu unutrašnje fiskalne prirode koja uvodi, direktno ili indirektno, diskriminaciju između proizvoda jedne strane i sličnih proizvoda porijeklom s teritorije druge strane.

2. Za proizvode koji se izvoze na teritoriju jedne od strana ne može se ostvariti povrat unutrašnjih indirektnih poreza koji je veći od iznosa indirektnog poreza koji je za njih propisan.

ČLAN 21. (Član 36. SSP-a) Carinske takse fiskalne prirode

Odredbe koje se odnose na ukidanje uvoznih carina primjenjivat će se također i na carinske takse fiskalne prirode.

ČLAN 22. (Član 37. SSP-a) Carinske unije, područja slobodne trgovine i prekogranični aranžmani

1. Ovaj sporazum ne sprečava održavanje ili uspostavljanje carinskih unija, područja slobodne trgovine ili aranžmana za pograničnu trgovinu, osim ako oni mijenjaju trgovinske aranžmane predviđene ovim sporazumom.

2. Tokom prijelaznog perioda utvrđenog u članu 3. (član 18. SSP-a), ovaj sporazum neće uticati na provođenje posebnih preferencijalnih aranžmana kojima se uređuje kretanje robe, koji su utvrđeni pograničnim sporazumima prethodno zaključenim između jedne ili više država članica Evropske unije i Bosne i Hercegovine, ili koji proizilaze iz bilateralnih sporazuma navedenih u Glavi III., koje je zaključila Bosna i Hercegovina radi unapređenja regionalne trgovine.

3. U okviru Privremenog odbora održavat će se konsultacije između strana u vezi sa sporazumima koji su navedeni u st. 1. i 2. ovog člana, te kad to bude zatraženo, o drugim bitnim pitanjima koja se odnose na njihove trgovinske politike prema trećim zemljama. Naročito u slučaju pristupanja neke treće zemlje Uniji, takve konsultacije održavat će se kako bi se osiguralo da se posveti pažnja obostranim interesima Zajednice i Bosne i Hercegovine navedenim u ovom sporazumu.

ČLAN 23. (Član 38. SSP-a) Damping i subvencije

1. Nijedna od odredbi ovog sporazuma ne sprečava bilo koju stranu da preduzima zaštitne trgovinske mjere u skladu sa stavom 2. ovog člana i članom 24. (član 39. SSP-a).

2. Ako jedna od strana smatra da u trgovini s drugom stranom dolazi do dampinga i/ili subvencioniranja koje podliježe kompenzacionim mjerama, ta strana može preduzeti odgovarajuće mjere protiv takve prakse u skladu sa Sporazumom WTO-a o provođenju

člana VI. GATT-a 1994. ili sa Sporazumom WTO-a o subvencijama i kompenzacionim mjerama, te s odgovarajućim domaćim zakonodavstvom.

ČLAN 24. (Član 39. SSP-a)
Opća zaštitna klauzula

1. U odnosima između strana primjenjivat će se odredbe člana XIX. GATT-a 1994. i Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama.

2. Bez obzira na stav 1. ovog člana, kad se neki proizvod jedne strane uvozi na teritoriju druge strane u tako povećanim količinama i pod takvim uslovima da prouzrokuje ili prijeti da prouzrokuje:

- (a) ozbiljnu štetu domaćoj industriji sličnih ili direktno konkurentnih proizvoda na teritoriji strane uvoznice; ili
- (b) ozbiljne poremećaje u bilo kojem sektoru privrede ili teškoće koje bi mogle izazvati ozbiljno pogoršanje ekonomske situacije u nekoj regiji strane uvoznice,

strana uvoznica može preduzeti odgovarajuće bilateralne zaštitne mjere pod uslovima i u skladu s postupcima utvrđenim u ovom članu.

3. Bilateralne zaštitne mjere usmjerene na uvoz iz druge strane neće prevazilaziti mjere neophodne za rješavanje problema navedenih u stavu 2., do kojih je došlo primjenom ovog sporazuma. Usvojene zaštitne mjere trebalo bi da se sastoje od suspenzije povećanja ili smanjenja margina povlastica predviđenih ovim sporazumom za odnosi proizvod, do maksimalnog limita koji odgovara polaznoj carini iz člana 3., stav 4. (a) i (b) i stav 6. (član 18., stav 4. (a) i (b) i stav 6. SSP-a) za taj isti proizvod. Takve mjere sadržavat će jasne elemente koji postepeno vode njihovom ukidanju najkasnije do kraja utvrđenog perioda i neće se preduzimati na period duži od dvije godine.

U krajnje izuzetnim okolnostima, mjere mogu biti produžene za dodatni period od najviše dvije godine. Nijedna bilateralna zaštitna mjera neće se primjenjivati na uvoz proizvoda koji je prethodno bio predmet takve mjere, najmanje četiri godine od isteka mjere.

4. U slučajevima navedenim u ovom članu, prije preduzimanja mjera koje on predviđa, ili u slučajevima na koje se primjenjuje stav 5. (b) ovog člana, Zajednica će sa svoje strane ili Bosna i Hercegovina sa svoje, zavisno od slučaja, što je moguće prije, dostaviti Privremenom odboru sve relevantne informacije potrebne za temeljito ispitivanje situacije, radi pronalaženja rješenja prihvatljivog za obje strane.

5. Za provođenje st. 1., 2., 3. i 4. primjenjivat će se sljedeće odredbe:

- (a) Problemi nastali iz situacije navedene u ovom članu odmah će biti upućeni na razmatranje Privremenom odboru, koje može donijeti bilo kakvu odluku potrebnu za njihovo otklanjanje.

Ako Privremeni odbor ili strana izvoznica ne donese odluku kojom se otklanjaju problemi, ili ako se ne postigne drugo zadovoljavajuće rješenje u roku od 30 dana od dana upućivanja predmeta Privremenom odboru, strana uvoznica može usvojiti odgovarajuće mjere radi rješavanja problema u skladu s ovim članom. Prilikom odabira zaštitnih mjera, prednost se mora dati mjerama koje najmanje remete funkcioniranje aranžmana utvrđenih u ovom sporazumu. Zaštitne mjere primijenjene u skladu s članom XIX. GATT-a 1994. i Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama zadržat će nivo/marginu povlastice odobrene na osnovu ovog sporazuma.

- (b) Kada vanredne i kritične okolnosti koje zahtijevaju trenutno djelovanje onemogućavaju prethodno obavještanje ili razmatranje, kao što može biti slučaj, strana u pitanju može, u situacijama navedenim u ovom članu, odmah primjenjivati privremene mjere koje su potrebne za rješavanje te situacije i o tome će odmah obavijestiti drugu stranu.

O zaštitnim mjerama odmah će biti obaviješten Privremeni odbor i bit će predmet periodičnih konsultacija unutar tog tijela, posebno radi utvrđivanja vremenskog rasporeda za njihovo ukidanje, čim to okolnosti dozvole.

6. U slučaju da Zajednica ili Bosna i Hercegovina uvoz proizvoda, koji bi mogao izazvati teškoće iz ovog člana, podvrgne administrativnom postupku čija je svrha brzo pribavljanje informacija o kretanju trgovinskih tokova, o tome će obavijestiti drugu stranu.

ČLAN 25. (Član 40. SSP-a) Klauzula o nestašici

1. Kad postupanje prema odredbama ove glave dovodi do:
 - (a) ozbiljne nestašice ili prijetnje nestašicom prehrambenih ili drugih proizvoda koji su važni za stranu izvoznicu; ili
 - (b) ponovnog izvoza u treću zemlju proizvoda za koji strana izvoznica primjenjuje izvozna količinska ograničenja, izvozne carine ili mjere ili takse jednakog učinka, te kad navedene situacije dovedu ili bi mogle dovesti do većih teškoća za stranu izvoznicu,

ta strana može preduzeti odgovarajuće mjere pod uslovima i u skladu s postupcima koji su utvrđeni ovim članom.

2. Prilikom odabira mjera prednost se mora dati mjerama koje najmanje remete funkcioniranje aranžmana iz ovog sporazuma. Te mjere neće se primjenjivati na način koji bi predstavljao sredstvo za proizvoljnu ili neopravdanu diskriminaciju u slučajevima u kojima prevladavaju isti uslovi, ili sredstvo prikrivenog ograničavanja

trgovine, te će biti ukinute kad okolnosti više ne budu opravdavale njihovo postojanje.

3. Prije preduzimanja mjera predviđenih u stavu 1. ili što je prije moguće u slučajevima na koje se odnosi stav 4., Zajednica ili Bosna i Hercegovina će, zavisno od slučaja, dostaviti Privremenom odboru sve relevantne informacije radi pronalaženja rješenja koje je prihvatljivo za strane. Strane se mogu, unutar Privremenog odbora, usaglasiti o bilo kojim sredstvima potrebnim za otklanjanje teškoća. Ako se u roku od 30 dana od upućivanja predmeta Privremenom odboru ne postigne dogovor, strana izvoznica može na izvoz odnosnih proizvoda primijeniti mjere iz ovog člana.

4. Kada izuzetne i kritične okolnosti koje zahtijevaju trenutno djelovanje onemogućavaju prethodno obavještanje ili razmatranje, što može biti slučaj, Zajednica ili Bosna i Hercegovina mogu početi primjenjivati mjere predostrožnosti, potrebne za rješavanje situacije, te će o tome odmah obavijestiti drugu stranu.

5. Privremeni odbor odmah će biti obaviješten o svim mjerama koje se primijene u skladu s ovim članom i o njima će se provoditi periodične konsultacije u okviru tog tijela, posebno radi utvrđivanja vremenskog rasporeda za njihovo ukidanje, čim to okolnosti dozvole.

ČLAN 26. (Član 41. SSP-a) Državni monopoli

Bosna i Hercegovina prilagodit će sve državne monopole komercijalne prirode kako bi osigurala da stupanjem na snagu ovog sporazuma ne bude diskriminacije između državljana država članica Evropske unije i Bosne i Hercegovine u pogledu uslova pod kojima se roba nabavlja i plasira na tržištu.

ČLAN 27. (Član 42. SSP-a) Pravila o porijeklu

Osim ako nije drugačije predviđeno u ovom sporazumu, Protokolom 2 utvrđuju se pravila o porijeklu za primjenu odredbi ovog sporazuma.

ČLAN 28. (Član 43. SSP-a) Dopuštena ograničenja

Ovaj sporazum ne sprečava zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili prometa robe u tranzitu, koja su opravdana radi zaštite javnog morala, javne politike ili javne sigurnosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka; zaštite nacionalnog blaga umjetničke, historijske ili arheološke vrijednosti, ili zaštite intelektualnog, industrijskog i trgovinskog vlasništva ili pravila koja se odnose na zlato i srebro. Međutim, takve zabrane ili ograničenja neće predstavljati sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikriivenog ograničavanja trgovine između strana.

ČLAN 29. (Član 44. SSP-a) Izostanak administrativne saradnje

1. Strane su saglasne da je administrativna saradnja od suštinske važnosti za provođenje i kontrolu preferencijalnog tretmana koji je odobren u ovoj glavi te naglašavaju svoju opredijeljenost da suzbijaju nepravilnosti i prevare u oblasti carina i pitanja koja se odnose na carine.
2. Ukoliko jedna od strana ustanovi, na osnovu objektivnih informacija, da je došlo do izostanka administrativne saradnje i/ili do nepravilnosti ili prevare u skladu s ovom glavom, strana u pitanju može privremeno obustaviti odgovarajući preferencijalni tretman za odnosni proizvod(e) u skladu s ovim članom.
3. U smislu ovog člana, izostanak administrativne saradnje znači *inter alia*:
 - (a) ponavljano nepoštivanje obaveza da se provjeri status porijekla odnosnog(ih) proizvoda;
 - (b) ponavljano odbijanje ili nepotrebno odgađanje obavljanja i/ili obavještanja o rezultatima naknadne provjere dokaza o porijeklu;
 - (c) ponavljano odbijanje ili nepotrebno odgađanje pribavljanja odobrenja za izvršenje zadataka administrativne saradnje radi provjere vjerodostojnosti dokumenata ili tačnosti informacija relevantnih za odobravanje datog preferencijalnog tretmana.

U smislu ovog člana, nepravilnost ili prevara može se ustanoviti *inter alia* u slučaju naglog porasta, a bez zadovoljavajućeg objašnjenja, uvoza robe koji prelazi uobičajeni nivo proizvodnje i izvoznih kapaciteta druge strane, a koji je povezan s objektivnim informacijama o nepravilnostima ili prevari.

4. Primjena privremene obustave zavisit će od sljedećih uslova:
 - (a) Strana koja je, na osnovu objektivne informacije, ustanovila izostanak administrativne saradnje i/ili nepravilnosti ili prevare, obavijestit će bez nepotrebno odgađanja Privremeni odbor o svojim nalazima zajedno s objektivnim informacijama, te započeti konsultacije unutar Privremenog odbora, na osnovu svih relevantnih informacija i objektivnih nalaza, radi pronalaženja rješenja prihvatljivog za obje strane.
 - (b) Ukoliko strane započnu konsultacije unutar Privremenog odbora kao što je navedeno i ako se ne saglase o prihvatljivom rješenju u roku od tri mjeseca nakon obavještenja, strana u pitanju može privremeno obustaviti relevantni preferencijalni tretman odnosnog(ih) proizvoda. Privremeni odbor će bez nepotrebno odgađanja biti obaviješten o privremenoj obustavi.
 - (c) Privremene obustave iz ovog člana bit će ograničene na ono što je potrebno da se zaštite finansijski interesi strane u pitanju. One neće prelaziti period od šest mjeseci, koji se može obnoviti. O privremenim obustavama će odmah nakon njihovog usvajanja biti obaviješten Privremeni odbor. One će biti predmet periodičnih konsultacija unutar Privremenog odbora, posebno s ciljem njihovog ukidanja čim uslovi za njihovu primjenu prestanu postojati.
5. Istovremeno s obavještanjem Privremenog odbora u skladu sa stavom 4. (a) ovog člana, odnosna strana treba u svom službenom glasilu objaviti obavještenje za

uvoznike. U tom obavještenju treba navesti da je, u vezi s odnosnim proizvodom, na osnovu objektivnih informacija, ustanovljen izostanak administrativne saradnje i/ili nepravilnosti ili prevare.

ČLAN 30. (Član 45. SSP-a)
Finansijska odgovornost

U slučaju greške nadležnih vlasti u pravilnom upravljanju preferencijalnim sistemom prilikom izvoza, a naročito u primjeni odredbi Protokola 2, kada ova greška dovodi do posljedica u smislu uvoznih carina, strana koja se suočava s takvim posljedicama može zatražiti od Privremenog odbora da ispita mogućnosti usvajanja svih odgovarajućih mjera s ciljem rješavanja situacije.

ČLAN 31. (Član 46. SSP-a)

Primjena ovog sporazuma neće uticati na primjenu odredbi prava Zajednice na Kanarske otoke.

GLAVA III.

OSTALE TRGOVINSKE ODREDBE I ODREDBE VEZANE ZA TRGOVINU

ČLAN 32 (Član 59. stav 1. SSP-a) Tranzitni saobraćaj

Definicije (Protokol 3 SSP-a, član 3. (a) i (b))

1. Za potrebe ovog člana primjenjivat će se sljedeće definicije:
 - (a) Tranzitni saobraćaj Zajednice: prijevoz robe koji obavlja prijevoznik s poslovnim nastanjivanjem u Zajednici u tranzitu preko teritorije Bosne i Hercegovine, na relaciji do ili od države članice Zajednice;
 - (b) Bosanskohercegovački tranzitni saobraćaj: prijevoz robe koji obavlja prijevoznik s poslovnim nastanjivanjem u Bosni i Hercegovini u tranzitu iz Bosne i Hercegovine preko teritorije Zajednice i odredištem u trećoj zemlji, ili prijevoz robe iz treće zemlje kojoj je Bosna i Hercegovina odredište;

Opće odredbe (Protokol 3 SSP-a, član 11. (2), (3) i (5))

2. Strane su saglasne da će, počevši od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, dopustiti neograničen pristup kroz Bosnu i Hercegovinu tranzitnom saobraćaju Zajednice i neograničen pristup kroz Zajednicu tranzitnom saobraćaju Bosne i Hercegovine.
3. Ako se kao posljedica prava odobrenih stavom 2. tranzitni saobraćaj prijevoznika iz Zajednice toliko poveća da izazove ili da prijete izazivanjem ozbiljne štete drumskoj infrastrukturi i/ili protoku saobraćaja na pravcima iz člana 5. Protokola 3. SSP-a i ako se pod istim uslovima pojave takvi problemi na teritoriji Zajednice blizu granica Bosne i Hercegovine, to će se pitanje podnijeti Privremenom odboru, u skladu s članom 41. stav 1. ovog sporazuma. Strane mogu predložiti izuzetne privremene, nediskriminacijske mjere, koje su neophodne za ograničavanje ili ublažavanje tih šteta.
4. Strane će se suzdržati od bilo kakvih jednostranih akcija koje mogu dovesti do diskriminacije između prijevoznika ili vozila iz Zajednice i prijevoznika ili vozila iz Bosne i Hercegovine. Svaka strana preduzet će sve potrebne korake radi olakšavanja drumskog transporta za ili kroz teritoriju druge strane.

Pojednostavljivanje formalnosti (Protokol 3 SSP-a, član 19. (1) i (3))

5. Strane su saglasne da pojednostave protok dobara željeznicom i drumom, bilateralno ili u tranzitu.
6. Strane su saglasne da će, u mjeri u kojoj je to potrebno, preduzimati zajedničke aktivnosti i podsticati usvajanje daljnjih mjera pojednostavljivanja.

Provođenje (Protokol 3 SSP-a, član 21. (1) i (2)(d))

7. Saradnja između strana odvijat će se u okviru posebnog pododbora, koji će biti osnovan u skladu s članom 43. ovog sporazuma. Taj pododbor posebno će koordinirati nadgledanje, predviđanja i druge statističke poslove u vezi s međunarodnim transportom, a posebno tranzitnim saobraćajem.

ČLAN 33. (Član 60. SSP-a)

Strane se obavezuju da će odobravati sva plaćanja i transfere na tekući račun platnog bilansa između Zajednice i Bosne i Hercegovine, u slobodno konvertibilnoj valuti i u skladu s odredbama člana VIII. Statuta Međunarodnog monetarnog fonda.

ČLAN 34. (Član 67. SSP-a)

1. Strane će nastojati, gdje god je to moguće, izbjeći nametanje restriktivnih mjera, uključujući mjere koje se odnose na uvoz, radi platnog bilansa. Strana koja usvoji takve mjere dostavit će drugoj strani, što je prije moguće, vremenski raspored njihovog ukidanja.
2. Ukoliko se jedna ili više država članica ili Bosna i Hercegovina suoče sa ozbiljnim teškoćama u pogledu platnog bilansa ili s prijetnjom takvih teškoća, Zajednica ili Bosna i Hercegovina, zavisno od situacije, mogu u skladu sa uslovima utvrđenim u Sporazumu WTO-a usvojiti restriktivne mjere, uključujući mjere koje se odnose na uvoz, koje imati ograničeno trajanje i ne mogu premašivati ono što je prijeko potrebno da bi se popravila situacija u platnom bilansu. Zajednica ili Bosna i Hercegovina, zavisno od situacije, o tome će odmah obavijestiti drugu stranu.
3. Na transfere koji se odnose na ulaganja neće se primjenjivati ni kakve restriktivne mjere, posebno ne na povrat iznosa koji su uloženi ili ponovo uloženi, ili bilo kakvih prihoda nastalih na osnovu njih.

ČLAN 35. (Član 69. SSP-a)

Odredbe ovog sporazuma ne dovode u pitanje mogućnost da bilo koja od strana primijeni bilo kakve mjere koje su neophodne kako bi se spriječilo zaobilaženje njenih mjera koje se odnose na pristup trećih zemalja njenom tržištu na osnovu odredbi ovog sporazuma.

ČLAN 36. (Član 71. SSP-a)

Konkurencija i druge ekonomske odredbe

1. Sljedeće je nespojivo s propisnim funkcioniranjem ovog sporazuma, u mjeri u kojoj može uticati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine:

- (a) svi sporazumi između preduzeća, odluke udruženja preduzeća i dogovorno djelovanje među preduzećima, koji kao svoj predmet ili posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije;
- (b) zloupotreba dominantne pozicije jednog ili više preduzeća na teritoriji Zajednice ili Bosne i Hercegovine u cjelini ili njihovog značajnog dijela;
- (c) svaka državna pomoć kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurencije davanjem prednosti određenim preduzećima ili određenim proizvodima.

2. Svaka praksa suprotna ovom članu ocjenjivat će se na osnovu kriterija koji proizilaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici, posebno čl. 81., 82., 86. i 87. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice (u daljnjem tekstu: „Ugovor o EZ“) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice.

3. Strane će osigurati da samostalnom državnim organu budu povjerena ovlaštenja neophodna za punu primjenu stava 1. (a) i (b) u vezi s privatnim i javnim preduzećima i preduzećima kojima su dodijeljena posebna prava.

4. Bosna i Hercegovina osnovat će samostalni državni organ kojem će povjeriti ovlaštenja neophodna za punu primjenu stava 1. (c) u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog sporazuma. Taj organ će *inter alia* biti ovlašten da odobrava programe državne pomoći i pojedinačna sredstva pomoći u skladu sa stavom 2. ovog člana, kao i ovlaštenje da određuje povrat državne pomoći koja je nezakonito dodijeljena.

5. Svaka strana osigurat će transparentnost u oblasti državne pomoći *inter alia* dostavljanjem drugoj strani redovnog godišnjeg izvještaja ili drugog odgovarajućeg dokumenta, u skladu s metodologijom i prikazom iz pregleda državne pomoći u Zajednici. Na zahtjev jedne od strana, druga strana dostavit će informacije o određenim pojedinačnim slučajevima državne pomoći.

6. Bosna i Hercegovina ustanovit će sveobuhvatan inventar programa državne pomoći koji su uspostavljeni prije osnivanja organa iz stava 4. i takve programe državne pomoći uskladit će s kriterijima iz stava 2. u roku od najviše četiri godine od stupanja na snagu ovog sporazuma.

7. (a) U svrhu primjene odredbi stava 1.(c), strane prihvataju da će se tokom prvih šest godina nakon stupanja na snagu ovog sporazuma svaka državna pomoć koju dodjeljuje Bosna i Hercegovina ocjenjivati, uzimajući u obzir činjenicu da će se Bosna i Hercegovina smatrati područjem koje je identično područjima Zajednice koja su opisana u članu 87.(3) (a) Ugovora o EZ.

(b) Do kraja pete godine od stupanja na snagu ovog sporazuma, Bosna i Hercegovina će Evropskoj komisiji dostaviti svoje iznose BDP-a po glavi stanovnika usklađene na nivou NUTS-a II. Organ iz stava 4. i Evropska

komisija tada će zajedno ocijeniti podobnost regija Bosne i Hercegovine i na osnovu toga maksimalni intenzitet pomoći, s ciljem izrade regionalne karte pomoći na osnovu relevantnih smjernica Zajednice.

8. Protokolom 3 uspostavljaju se posebna pravila o državnoj pomoći koja se primjenjuju na restrukturiranje industrije čelika.
9. U vezi s proizvodima iz Poglavlja II. Glave II.:
 - (a) stav 1. (c) neće se primjenjivati;
 - (b) svaka praksa suprotna stavu 1.(a) ocjenjivat će se u skladu s kriterijima koje je ustanovila Zajednica na osnovu člana 36. i 37. Ugovora o EZ i posebnih instrumenata Zajednice koji su usvojeni na toj osnovi.
10. Ako jedna od strana smatra da je neka praksa nespojiva sa uslovima iz stava 1., ona može preduzeti odgovarajuće mjere nakon konsultacija unutar Privremenog odbora ili 30 radnih dana od upućivanja na takve konsultacije.
Ovaj član ne dovodi u pitanje i ne može ni na koji način uticati na antidampinške ili kompenzacijske mjere koje preduzima bilo koja strana u skladu s relevantnim članovima GATT-a iz 1994. i Sporazuma WTO-a o subvencijama i kompenzacionim mjerama, ili s odgovarajućim domaćim zakonodavstvom.

ČLAN 37. (Član 72. SSP-a) Javna preduzeća

Do kraja treće godine od stupanja na snagu ovog sporazuma, Bosna i Hercegovina će na javna preduzeća i preduzeća kojima su dodijeljena posebna i isključiva prava primijeniti principe utvrđene u Ugovoru o EZ-u, s posebnim naglaskom na član 86.

Posebna prava javnih preduzeća tokom prijelaznog perioda neće uključivati mogućnost nametanja kvantitativnih ograničenja ili mjera koje imaju jednak učinak na uvoz iz Zajednice u Bosnu i Hercegovinu.

ČLAN 38. (Član 73. SSP-a) Pravo intelektualne, industrijske i trgovinske svojine

1. U skladu s odredbama ovog člana i Aneksa VI, strane potvrđuju važnost koju pridaju osiguravanju adekvatne i djelotvorne zaštite i primjene prava intelektualne, industrijske i trgovinske svojine.
2. Od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, strane će međusobno društvima i državljanima druge strane, u smislu priznavanja i zaštite intelektualne, industrijske i trgovinske svojine, osigurati tretman koji nije manje povoljan od tretmana kakav daju bilo kojoj trećoj zemlji na osnovu bilateralnih sporazuma.

3. Bosna i Hercegovina preduzet će sve neophodne mjere kako bi najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu ovog sporazuma garantirala nivo zaštite prava intelektualne, industrijske i trgovinske svojine sličan onome koji postoji u Zajednici, uključujući i djelotvorna sredstva za ostvarivanje takvih prava.

4. Bosna i Hercegovina obavezuje se da će u navedenom roku pristupiti multilateralnim konvencijama o pravima intelektualne, industrijske i trgovinske svojine iz Aneksa VI. Strane potvrđuju važnost koja se pridaje principima Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (TRIPS). Privremeni odbor može odlučiti da obaveže Bosnu i Hercegovinu na pristupanje posebnim multilateralnim konvencijama u toj oblasti.

5. Ako se pojave problemi u oblasti intelektualne, industrijske i trgovinske svojine koji utiču na uslove trgovinske razmjene, o njima će odmah biti obaviješten Privremeni odbor, a na zahtjev bilo koje od strana, s ciljem postizanja obostrano zadovoljavajućih rješenja.

ČLAN 39. (Član 97. SSP-a) Carina

Strane će uspostaviti saradnju u ovoj oblasti kako bi garantirale poštivanje svih odredbi koje treba da budu usvojene u oblasti trgovine i postigle usklađenost carinskog sistema Bosne i Hercegovine sa sistemom Zajednice, čime se doprinosi otvaranju puta za mjere liberalizacije koje su planirane ovim sporazumom, te postepenom usklađivanju carinskog zakonodavstva Bosne i Hercegovine s pravnom tečevinom (*acquis-em*) Zajednice.

U okviru saradnje posebno će se voditi računa o prioritetima pravne tečevine (*acquis-a*) Zajednice koji se tiču carina.

Pravila o međusobnoj upravnoj pomoći među stranama u oblasti carina utvrđena su Protokolom 4.

GLAVA IV.
INSTITUCIONALNE, OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

ČLAN 40.

Ovim se osniva Privremeni odbor koji će nadzirati primjenu i provođenje ovog sporazuma. Sastanci Odbora održavat će se u redovnim vremenskim razmacima i kada to okolnosti zahtijevaju.

ČLAN 41.

1. Privremeni odbor imat će ovlaštenja da donosi odluke u okviru ovog sporazuma, u slučajevima koji su u njemu utvrđeni. Donesene odluke bit će obavezujuće za strane koje će preduzeti mjere neophodne za njihovo provođenje. Privremeni odbor može također formulirati preporuke koje smatra poželjnim u svrhu postizanja zajedničkih ciljeva i nesmetane primjene ovog sporazuma. Odluke i preporuke donosit će dogovorom strana.
2. Privremeni odbor usvojiti će svoj poslovnik o radu.

ČLAN 42.

1. Privremeni odbor sastojat će se od predstavnika Zajednice, s jedne, i predstavnika Bosne i Hercegovine, s druge strane. Članovi Privremenog odbora mogu biti zastupljeni kako je utvrđeno Poslovníkom o radu.
2. Strane će naizmjenično predsjedavati Privremenim odborom u skladu sa uslovima utvrđenim Poslovníkom o radu.
3. Privremeni odbor djelovat će na osnovu dogovora između strana.

ČLAN 43.

Privremeni odbor može osnovati pododbore.

ČLAN 44.

Svaka strana će Privremenom odboru uputiti svaki spor koji se odnosi na primjenu ili tumačenje ovog sporazuma.
Privremeni odbor može riješiti spor obavezujućom odlukom.

ČLAN 45. (Član 122. SSP-a)

U okviru ovog sporazuma, svaka strana obavezuje se da će osigurati da fizička i pravna lica druge strane imaju pristup, bez diskriminacije u odnosu na vlastite državljane, nadležnim sudovima i upravnim organima strana radi zaštite svojih ličnih i imovinskih

prava.

ČLAN 46. (Član 123. SSP-a)

Nijedna odredba ovog sporazuma ne sprečava stranu da preduzme mjere:

- (a) koje smatra neophodnim kako bi spriječila otkrivanje informacija suprotno svojim suštinskim sigurnosnim interesima;
- (b) koje se odnose na proizvodnju ili trgovinu oružjem, municijom ili ratnim materijalom, ili na istraživanje, razvoj i proizvodnju koja je neophodna za odbrambene svrhe, pod uslovom da takve mjere ne narušavaju uslove konkurencije u odnosu na proizvode koji nisu namijenjeni konkretno u vojne svrhe;
- (c) koje smatra suštinski značajnim za vlastitu sigurnost u slučaju ozbiljnih unutrašnjih poremećaja koji utiču na očuvanje zakona i reda, u vrijeme rata ili ozbiljne međunarodne napetosti koja predstavlja ratnu opasnost, ili radi ispunjavanja obaveza koje je prihvatila da bi se očuvali mir i međunarodna sigurnost.

ČLAN 47. (Član 124. SSP-a)

1. U oblastima koje su obuhvaćene ovim sporazumom i ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje on sadrži:

- (a) rješenja koja Bosna i Hercegovina primijeni u odnosu na Zajednicu ne smiju dovesti ni do kakve diskriminacije između država članica, njihovih državljana, preduzeća ili firmi;
- (b) rješenja koja Zajednica primijeni u odnosu na Bosnu i Hercegovinu ne smiju dovesti ni do kakve diskriminacije između državljana, preduzeća ili firmi iz Bosne i Hercegovine.

2. Odredbe stava 1. ne dovode u pitanje pravo strana da primijene relevantne odredbe svog fiskalnog zakonodavstva na poreske obveznike koji nisu u istovjetnoj situaciji u pogledu svog prebivališta.

ČLAN 48. (Član 125. SSP-a)

1. Strane će preduzeti sve opće ili posebne mjere koje su potrebne za ispunjavanje svojih obaveza prema ovom sporazumu. One će osigurati postizanje ciljeva utvrđenih u ovom sporazumu.

2. Strane su saglasne da, na zahtjev jedne strane, odmah izvrše konsultacije odgovarajućim kanalima kako bi razgovarale o svakom pitanju koje se tiče tumačenja ili provođenja ovog sporazuma i drugih relevantnih aspekata odnosa među stranama.

3. Svaka strana upućuje Privremenom odboru svaki spor koji se tiče primjene i

tumačenja ovog sporazuma. U tom slučaju primjenjuje se član 49. i, zavisno od slučaja, Protokol 5.

Privremeni odbor može spor riješiti donošenjem obavezujuće odluke.

4. Ako jedna od strana smatra da druga strana nije ispunila neku obavezu iz ovog sporazuma, ona može preduzeti odgovarajuće mjere. Prije toga, osim u posebno hitnim slučajevima, dostavit će Privremenom odboru sve relevantne informacije koje su potrebne za temeljito ispitivanje situacije radi nalaženja rješenja koje je prihvatljivo stranama.

Prilikom odabira mjera, prednost se mora dati onim mjerama koje najmanje narušavaju funkcioniranje ovog sporazuma. O tim mjerama odmah se obavještava Privremeni odbor i, ako to druga strana zatraži, one postaju predmet konsultacija unutar Privremenog odbora.

5. Odredbe st. 2., 3. i 4. neće ni na koji način uticati na ni dovoditi u pitanje čl. 15., 23., 24., 25. i 29. (čl. 30., 38., 39., 40. i 44. SSP-a) i Protokol 2.

ČLAN 49. (Član 126. SSP-a)

1. U slučaju spora između strana u pogledu tumačenja ili provođenja ovog sporazuma, bilo koja strana dostavlja drugoj strani i Privremenom odboru formalni zahtjev za rješavanje spornog pitanja.

U slučaju kada jedna strana smatra da mjera koju je usvojila druga strana ili propuštanje druge strane da djeluje predstavlja kršenje obaveza iz ovog sporazuma, formalni zahtjev za rješavanjem spora sadržavat će razloge za ovakav stav i, po potrebi, u njemu će biti navedeno da strana može usvojiti mjere iz člana 48. stav 4.

2. Strane će nastojati svaki spor riješiti putem konsultacija u dobroj vjeri u okviru Privremenog odbora i u drugim tijelima u skladu sa stavom 3., s ciljem što bržeg postizanja uzajamno prihvatljivog rješenja.

3. Strane će Privremenom odboru dostaviti sve relevantne informacije neophodne za detaljno ispitivanje situacije.

Dok god spor ne bude riješen, o njemu će se razgovarati na svakom sastanku Privremenog odbora, osim u slučaju kada je pokrenut postupak arbitraže iz Protokola 5. Spor će se smatrati riješenim kada Privremeni odbor donese obavezujuću odluku iz člana 48. stav 3. ili kada objavi da spor više ne postoji.

Konsultacije o sporu također se mogu održati na bilo kojem sastanku Privremenog odbora ili na sastanku bilo kojeg drugog relevantnog odbora ili tijela uspostavljenog na osnovu člana 43., kao što je dogovoreno između strana ili na zahtjev bilo koje od strana.

Konsultacije se također mogu obavljati u pisanoj formi.

Sve informacije iznesene tokom konsultacija ostaju povjerljive.

4. Za pitanja u okviru primjene Protokola 5, svaka strana može podnijeti sporno pitanje na rješavanje putem arbitraže u skladu s tim protokolom, u slučaju kada strane nisu uspjele riješiti spor u roku od dva mjeseca nakon pokretanja postupka rješavanja spora u skladu sa stavom 1.

ČLAN 50.

Aneksi I do VI i protokoli 1 do 6 čine sastavni dio ovog sporazuma.

ČLAN 51. (Član 127. SSP-a)

Sve dok se ne postignu jednaka prava pojedinaca i ekonomskih subjekata na osnovu ovog sporazuma, ovaj sporazum neće uticati na prava koja su im osigurana postojećim sporazumima koji obavezuju jednu ili više država članica Evropske unije, s jedne, i Bosnu i Hercegovinu s druge strane.

ČLAN 52. (Član 17. SSP-a)

Saradnja s drugim zemljama kandidatima za pristup EU, koje nisu obuhvaćene Procesom stabilizacije i pridruživanja

1. Bosna i Hercegovina treba jačati saradnju i zaključiti ugovor o regionalnoj saradnji sa svakom drugom zemljom kandidatom za pristup Evropskoj uniji koja nije obuhvaćena Procesom stabilizacije i pridruživanja u bilo kojoj oblasti saradnje koju obuhvata ovaj sporazum. Takav ugovor trebalo bi da ima za cilj postepeno usklađivanje bilateralnih odnosa između Bosne i Hercegovine i te zemlje s relevantnim segmentom odnosa između Zajednice i njenih država članica i te zemlje.

2. Prije isteka prijelaznog perioda iz člana 3.(1) ovog sporazuma (član 18. (1) SSP-a), Bosna i Hercegovina će s Turskom, koja je uspostavila carinsku uniju sa Zajednicom, na obostrano korisnoj osnovi, zaključiti sporazum o uspostavljanju prostora slobodne trgovine, u skladu s članom XXIV. GATT-a 1994., te o liberalizaciji poslovnog nastanjivanja i pružanja usluga između njih na nivou koji odgovara ovom sporazumu, u skladu s članom V. GATS-a.

ČLAN 53.

Ovaj sporazum primjenjivat će se do stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Svaka strana može suspendirati ovaj sporazum tako što će obavijestiti drugu stranu. Ovaj sporazum prestat će važiti šest mjeseci od dana slanja tog obavještenja.

ČLAN 54. (Član 131. SSP-a)

Ovaj sporazum se s jedne strane primjenjuje na teritorijama na kojima se primjenjuje Ugovor o EZ i pod uslovima utvrđenim u tom ugovoru, a s druge strane na teritoriji Bosne i Hercegovine.

ČLAN 55. (Član 132. SSP-a)

Generalni sekretar Vijeća Evropske unije je depozitar ovog sporazuma.

ČLAN 56. (Član 130. SSP-a)

Za potrebe ovog sporazuma, pojam "strane" označava Zajednicu ili njene države članice, ili Zajednicu i njene države članice, u skladu s njihovim odnosnim ovlaštenjima, s jedne, i Bosna i Hercegovina, s druge strane.

ČLAN 57. (Član 133. SSP-a)

Sporazum je sastavljen u dva primjerka na: bugarskom, češkom, danskom, holandskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, njemačkom, grčkom, mađarskom, italijanskom, latvijskom, litvanskom, malteškom, poljskom, portugalskom, rumunskom, slovačkom, slovenačkom, španskom, švedskom, bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

ČLAN 58.

Strane će ratificirati ili odobriti ovaj sporazum u skladu sa svojim procedurama.

Instrumenti ratifikacije ili odobravanja bit će deponirani u Generalnom sekretarijatu Vijeća Evropske unije.

Ovaj sporazum stupa na snagu prvog dana prvog mjeseca nakon dana deponiranja posljednjeg instrumenta ratifikacije ili odobrenja.

LISTA ANEKSA I PROTOKOLA

ANEKSI

- Aneks I. (član 6.) - Carinski ustupci Bosne i Hercegovine za industrijske proizvode Zajednice
- Aneks II. (član 12. stav (2)) - Definicija proizvoda od junetine („baby beef“)
- Aneks III. (član 12.) - Carinski ustupci Bosne i Hercegovine za primarne poljoprivredne proizvode porijeklom iz Zajednice
- Aneks IV. (član 13.) - Carine koje se primjenjuju na robe porijeklom iz Bosne i Hercegovine pri uvozu u Zajednicu
- Aneks V. (član 13.) - Carine koje se primjenjuju na robu porijeklom iz Zajednice pri uvozu u Bosnu i Hercegovinu
- Aneks VI. (član 38.) - Pravo intelektualnog, industrijskog i trgovinskog vlasništva

PROTOKOLI

- Protokol 1 (član 10.) o trgovini prerađenim poljoprivrednim proizvodima između Zajednice i Bosne i Hercegovine
- Protokol 2 (član 27.) o definiciji pojma “proizvodi s porijeklom” i načinima administrativne saradnje za primjenu odredbi ovog sporazuma između Zajednice i Bosne i Hercegovine
- Protokol 3 (član 36.) o državnoj pomoći u industriji čelika
- Protokol 4 (član 39.) o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima
- Protokol 5 (član 49.) - Rješavanje sporova
- Protokol 6 (član 12.) o uzajamnim preferencijalnim ustupcima za određena vina, uzajamnom priznavanju, zaštiti i kontroli naziva vina, alkoholnih pića i aromatiziranih vina

**PRIVREMENI SPORAZUM
O TRGOVINI I TRGOVINSKIM PITANJIMA IZMEĐU
EUROPSKE ZAJEDNICE, S JEDNE STRANE,
I BOSNE I HERCEGOVINE, S DRUGE STRANE**

EUROPSKA ZAJEDNICA,
u daljnjem tekstu: “Zajednica”,

BOSNA I HERCEGOVINA,

u daljnjem tekstu “stranke”

s jedne strane, i

s druge strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR:

- (1) Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane, (u daljnjem tekstu “Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju” ili „SSP“), potpisan u Luksemburgu šesnaestoga lipnja dvije tisuće osme godine.
- (2) Svrhu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a to je uspostava bliskog i trajnog odnosa zasnovanog na uzajamnosti i obostranom interesu, što bi Bosni i Hercegovini trebalo omogućiti daljnje jačanje i širenje postojećih odnosa s Europskom unijom.
- (3) Nužnost osiguranja razvoja trgovinskih veza jačanjem i širenjem prethodno uspostavljenih odnosa.
- (4) S tim ciljem nužnost provođenja, što je brže moguće, primjenom Privremenog sporazuma, odredaba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju o trgovini i trgovinskim pitanjima.
- (5) Određene odredbe uvrštene u Protokol 3. o kopnenom prijevozu uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, koje se tiču cestovnog provoznog prometa, koje su neposredno povezane sa slobodnim protokom robe, zbog čega je potrebno njihovo uvrštenje u ovaj Privremeni sporazum.
- (6) Budući da ne postoje prethodno uspostavljene ugovorne strukture, ovim se Sporazumom osniva Privremeni odbor za njegovu provedbu,

ODLUČILE SU sklopiti ovaj Sporazum i s tim su ciljem odredile svoje ovlaštene predstavnike:

EUROPSKA ZAJEDNICA

Dimitrij RUPEL,
Ministar vanjskih poslova Republike Slovenije,
Predsjednik Vijeća Europske unije

Olli REHN,
Član Komisije Europskih zajednica (u daljnjem tekstu: "Europska komisija") odgovoran
za proširenje

BOSNA I HERCEGOVINA
Nikola ŠPIRIĆ,
Premijer Bosne i Hercegovine

KOJI SU SE, nakon što su razmijenili punomoćja za potpisivanje, u odgovarajućem obliku,

DOGOVORILI KAKO SLIJEDI:

GLAVA I. OPĆA NAČELA

ČLANAK 1. (Članak 2. SSP-a)

Poštovanje demokratskih načela i ljudskih prava, proglašanih u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i definiranih u Europskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, Helsinškom završnom aktu i Pariškoj povelji za novu Europu, poštovanje načela međunarodnoga prava, uključujući punu suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju, te vladavine prava i načela tržišnoga gospodarstva, u skladu s Dokumentom Bonske konferencije o gospodarskoj suradnji Konferencije o europskoj sigurnosti i suradnji (KESS), temelj su unutarnje i vanjske politike stranaka te čine bitne dijelove ovoga Sporazuma.

ČLANAK 2. (Članak 9. SSP-a)

Ovaj Sporazum mora u cijelosti biti usklađen i provoditi se u skladu s relevantnim odredbama WTO-a, osobito s člankom XXIV. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. (GATT 1994.) i članku V. Općeg sporazuma o trgovini uslugama (GATS).

GLAVA II.
SLOBODNO KRETANJE ROBE

ČLANAK 3. (Članak 18. SSP-a)

1. Zajednica i Bosna i Hercegovina će tijekom razdoblja od najviše pet godina, počevši od stupanja na snagu ovoga Sporazuma, u skladu s odredbama ovoga Sporazuma i odredbama GATT-a 1994. i WTO-a, postupno uspostaviti područje slobodne trgovine. Pri tome će uzeti u obzir posebne uvjete utvrđene u daljnjem tekstu.

2. U razvrstavanju robe u trgovini između stranaka primjenjivat će se Kombinirana nomenklatura.

3. U svrhu ovoga Sporazuma, carine i pristojbe s jednakim učinkom kao carine uključuju svaku dažbinu ili pristojbu bilo koje vrste koja je nametnuta za uvoz ili izvoz robe, uključujući svaki oblik dodane dažbine ili pristojbe za takav uvoz ili izvoz, ali ne uključuju bilo koje:

- (a) pristojbe jednake unutarnjem porezu utvrđenom u skladu s odredbama članka III. stavak 2. GATT-a 1994.,
- (b) antidampinške ili kompenzacijske mjere,
- (c) naknade ili pristojbe razmjerne troškovima pružene usluge.

4. Osnovna carina za svaki proizvod na koju će se primjenjivati uzastopna sniženja carina, utvrđena ovim Sporazumom, bit će:

- (a) Zajednička carinska tarifa Zajednice uvedena u skladu s Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2658/87¹ koja se stvarno primjenjuje *erga omnes* na dan potpisivanja ovoga Sporazuma,
- (b) Carinska tarifa Bosne i Hercegovine za 2005. godinu, koja je u primjeni².

5. Snižene carine koje će primjenjivati Bosna i Hercegovina, obračunate kako je utvrđeno ovim Sporazumom, zaokruživat će se na najbliže decimalne brojeve prema uobičajenim aritmetičkim načelima. U tom smislu, svi brojevi manji od 5 nakon prvog decimalnog mjesta bit će zaokruženi na najbliži niži decimalni broj, i svi brojevi veći od 5 (uključujući i 5) nakon prvog decimalnog mjesta bit će zaokruženi na najbliži viši decimalni broj.

6. Ako se nakon potpisivanja ovoga Sporazuma primijeni bilo kakvo sniženje carina na *erga omnes* osnovi, osobito sniženja koja proizilaze iz:

- (a) pregovora o carinama u WTO-u, ili
- (b) ukoliko Bosna i Hercegovina pristupi WTO-u, ili
- (c) naknadnih sniženja nakon što Bosna i Hercegovina pristupi WTO-u,

te će snižene carine zamijeniti osnovnu carinu navedenu u stavku 4. od dana od kojeg se primjenjuju takva sniženja.

¹ Uredba Vijeća (EEZ) broj: 2658/87 („Sl.g.l.L“, broj: 256, 7.9.1987, str. 1), kako se dopunjuje.

² „Službeni glasnik BiH“, broj: 58/04 od 22. 12. 2004.

7. Zajednica i Bosna i Hercegovina obavještavat će jedna drugu o svojim osnovnim carinama i svakoj njihovoj promjeni.

POGLAVLJE I.
INDUSTRIJSKI PROIZVODI

ČLANAK 4. (Članak 19. SSP-a)
Definicija

1. Odredbe ovoga Poglavlja primjenjivat će se na proizvode podrijetlom iz Zajednice ili Bosne i Hercegovine navedene u poglavljima od 25 do 97 Kombinirane nomenklature, izuzev proizvoda navedenih u Dodatku I. § I. (ii) Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.
2. Stranke će trgovati proizvodima obuhvaćenim Ugovorom o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju u skladu s odredbama toga Ugovora.

ČLANAK 5. (Članak 20. SSP-a)
Ustupci Zajednice za industrijske proizvode

1. Stupanjem na snagu ovoga Sporazuma ukidaju se carine na uvoz u Zajednicu industrijskih proizvoda podrijetlom iz Bosne i Hercegovine i pristojbe s jednakim učinkom.
2. Stupanjem na snagu ovoga Sporazuma ukidaju se količinska ograničenja na uvoz u Zajednicu industrijskih proizvoda podrijetlom iz Bosne i Hercegovine i mjere s jednakim učinkom.

ČLANAK 6. (Članak 21. SSP-a)

Ustupci Bosne i Hercegovine za industrijske proizvode

1. Stupanjem na snagu ovoga Sporazuma ukidaju se carine na uvoz u Bosnu i Hercegovinu industrijskih proizvoda podrijetlom iz Zajednice, osim proizvoda navedenih u Dodatku I.
2. Stupanjem na snagu ovoga Sporazuma ukidaju se pristojbe s učinkom jednakim carinama za uvoz u Bosnu i Hercegovinu industrijskih proizvoda podrijetlom iz Zajednice.
3. Carine na uvoz u Bosnu i Hercegovinu industrijskih proizvoda podrijetlom iz Zajednice, navedenih u Dodatku I.(a), I(b) i I(c), postupno će se snižavati i ukinuti prema vremenskom rasporedu navedenom u tom Dodatku:
4. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma ukidaju se količinska ograničenja na uvoz u Bosnu i Hercegovinu industrijskih proizvoda podrijetlom iz Zajednice i mjere s jednakim učinkom.

ČLANAK 7. (SSP Članak 22.)
Carine i ograničenja izvoza

1. Stupanjem na snagu ovoga Sporazuma Zajednica i Bosna i Hercegovina u međusobnoj će trgovini ukinuti sve izvozne carine i pristojbe s jednakim učinkom.
2. Stupanjem na snagu ovoga Sporazuma Zajednica i Bosna i Hercegovina međusobno će ukinuti sva izvozna količinska ograničenja i mjere s jednakim učinkom.

ČLANAK 8. (Članak 23. SSP-a)
Brža sniženja carina

Bosna i Hercegovina iskazuje spremnost sniziti svoje carine u trgovini sa Zajednicom brže no što je to utvrđeno člankom 6. (člankom 21. SSP-a), ako to dopusti njezino opće stanje gospodarstva i stanje danog gospodarskog sektora.

Privremeni odbor analizirat će stanje gospodarstva i u tom smislu davati odgovarajuće preporuke.

POGLAVLJE II.
POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO

ČLANAK 9. (Članak 24. SSP-a)
Definicija

1. Odredbe ovoga Poglavlja primjenjivat će se na trgovinu poljoprivrednim i ribljim proizvodima podrijetlom iz Zajednice ili iz Bosne i Hercegovine.
2. Izraz "poljoprivredni i riblji proizvodi" odnosi se na proizvode navedene u poglavljima od 1 do 24 Kombinirane nomenklature, te na proizvode navedene u Dodatku I. § I. (ii) Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.
3. Ova definicija uključuje ribe i riblje proizvode obuhvaćene Poglavljem 3, tarifnim brojevima 1604 i 1605 i tarifnim oznakama 0511 91, 2301 20 00 i 1902 20 10.

ČLANAK 10. (Članak 25. SSP-a)
Prerađeni poljoprivredni proizvodi

Protokolom 1. utvrđeni su trgovinski aranžmani za prerađene poljoprivredne proizvode koji su u njemu navedeni.

ČLANAK 11. (Članak 26. SSP-a)
Ukidanje količinskih ograničenja za poljoprivredne i riblje proizvode

1. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma Zajednica će ukinuti sva količinska ograničenja i mjere s jednakim učinkom na uvoz poljoprivrednih i ribljih proizvoda podrijetlom iz Bosne i Hercegovine.
2. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma Bosna i Hercegovina će ukinuti sva količinska ograničenja i mjere s jednakim učinkom na uvoz poljoprivrednih i ribljih proizvoda podrijetlom iz Zajednice.

ČLANAK 12. (Članak 27. SSP-a)
Poljoprivredni proizvodi

1. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma Zajednica će ukinuti carine i pristojbe s jednakim učinkom na uvoz poljoprivrednih proizvoda podrijetlom iz Bosne i Hercegovine, osim proizvoda obuhvaćenih tarifnim brojevima 0102, 0201, 0202, 1701, 1702 i 2204 Kombinirane nomenklature.

Za proizvode obuhvaćene poglavljima 7. i 8. Kombinirane nomenklature, za koje Zajednička carinska tarifa predviđa primjenu *ad valorem* carina i specifičnih carina, ukinuće se primjenjuje samo na *ad valorem* dio carine.

2. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma Zajednica će utvrditi carine koje se primjenjuju na uvoz u Zajednicu proizvoda od junetine (*baby-beef*) utvrđenih u Dodatku II, koji su podrijetlom iz Bosne i Hercegovine, na razini od 20% *ad valorem* carine i 20%

specifične carine utvrđene u Zajedničkoj carinskoj tarifi, unutar godišnje carinske kvote od 1,500 tona iskazanih u neto težini trupova.

3. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma Zajednica će primjenjivati bescarinski pristup na uvoz u Zajednicu proizvoda podrijetlom iz Bosne i Hercegovine obuhvaćenih tarifnim brojevima 1701 i 1702 Kombinirane nomenklature, unutar godišnje tarifne kvote od 12.000 tona (u neto težini).

4. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma Bosna i Hercegovina će:

- (a) ukinuti carine koje se primjenjuju na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda podrijetlom iz Zajednice navedenih u Dodatku III.(a);
- (b) postupno snižavati carine koje se primjenjuju na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda podrijetlom iz Zajednice navedenih u Dodatku III.(b), III(c) i III(d), u skladu s vremenskim rasporedom utvrđenim za svaki proizvod u tome Dodatku;
- (c) ukinuti carine koje se primjenjuju na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda podrijetlom iz Zajednice navedenih u Dodatku III.(e) unutar tarifne kvote naznačene za te proizvode.

5. Protokolom 6. utvrđeni su aranžmani koji se primjenjuju na vina i alkoholna pića koja su u njemu navedena.

ČLANAK 13. (Članak 28. SSP-a) Ribe i riblji proizvodi

1. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma Zajednica će ukinuti sve carine ili pristojbe s jednakim učinkom na ribe i riblje proizvode podrijetlom iz Bosne i Hercegovine, izuzev onih navedenih u Dodatku IV. Proizvodi navedeni u Dodatku IV. podliježu odredbama koje su u njemu sadržane.

2. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma Bosna i Hercegovina će ukinuti carine ili pristojbe s jednakim učinkom na ribe i riblje proizvode podrijetlom iz Zajednice, u skladu s odredbama sadržanim u Dodatku V.

ČLANAK 14. (Članak 29. SSP-a) Klauzula o revidiranju

Uzimajući u obzir opseg trgovine poljoprivrednim i ribljim proizvodima između stranaka, njihovu naročitu osjetljivost, pravila zajedničkih politika Zajednice, politike poljoprivrede i ribarstva Bosne i Hercegovine, ulogu poljoprivrede i ribarstva u gospodarstvu Bosne i Hercegovine te posljedice multilateralnih trgovinskih pregovora u WTO-u, kao i konačnog pristupanja Bosne i Hercegovine WTO-u, Zajednica i Bosna i Hercegovina će unutar Privremenog odbora, najkasnije u roku od tri godine nakon stupanja na snagu ovoga Sporazuma, za svaki pojedinačni proizvod, na odgovarajući način i na uzajamnoj osnovi, istražiti mogućnosti za odobravanje daljnjih uzajamnih ustupaka radi postizanja veće liberalizacije trgovine poljoprivrednim i ribljim proizvodima.

ČLANAK 15. (Članak 30. SSP-a)

Bez obzira na ostale odredbe ovoga Sporazuma, osobito članka 24. (članka 39. SSP-a), te s obzirom na naročitu osjetljivost tržišta poljoprivrednih i ribljih proizvoda, ukoliko uvoz proizvoda podrijetlom iz jedne od stranaka koji su predmetom ustupaka odobrenih temeljem članaka od 10. do 13. ovog sporazuma (čl. 25. do 28. SSP-a), drugoj stranci prouzroči ozbiljan poremećaj tržišta ili domaćih regulatornih mehanizama, obje će stranke odmah započeti konzultacije radi pronalaženja prikladnog rješenja. U očekivanju takva rješenja, pogođena stranka može poduzeti odgovarajuće mjere koje bude smatrala potrebnim.

ČLANAK 16. (Članak 31. SSP-a)

Zaštita zemljopisnih oznaka za poljoprivredne i riblje proizvode i hranu, izuzev vina i alkoholnih pića

1. Bosna i Hercegovina osigurat će zaštitu zemljopisnih oznaka Zajednice registriranih u Zajednici temeljem Uredbe Vijeća (EZ), br. 510/2006 od 20. ožujka 2006., o zaštiti zemljopisnih oznaka i oznaka podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda³, u skladu s uvjetima ovoga članka. Zemljopisne oznake Bosne i Hercegovine za poljoprivredne i riblje proizvode bit će prikladne za registraciju u Zajednici prema uvjetima utvrđenim ovom Uredbom.
2. Bosna i Hercegovina na svojem će teritoriju zabraniti svaku upotrebu naziva zaštićenih u Zajednici za usporedive proizvode koji nisu u skladu sa specifikacijom zemljopisne oznake. Zabrana će se primjenjivati čak i kada je navedeno istinito zemljopisno podrijetlo robe, kada se predmetna zemljopisna oznaka rabi u prijevodu i kada je naziv popraćen izrazima kao što su: 'vrsta', 'tip', 'stil', 'imitacija', 'metoda', ili drugim izrazima te vrste.
3. Bosna i Hercegovina odbit će registraciju žiga čija upotreba odgovara slučajevima navedenim u stavku 2.
4. Žigovi čija upotreba odgovara slučajevima navedenim u stavku 2, koji su registrirani u Bosni i Hercegovini ili su nastali upotrebom, prestat će se upotrebljavati u roku od šest godina od stupanja na snagu ovoga Sporazuma. Međutim, to se ne odnosi na žigove registrirane u Bosni i Hercegovini i žigove nastale upotrebom koji su vlasništvo državljana trećih zemalja, pod uvjetom da svojom naravi na bilo koji način ne obmanjuju javnost glede kvalitete, specifikacije i zemljopisnog podrijetla robe.
5. Svaka upotreba zemljopisnih oznaka, zaštićenih u skladu sa stavkom 1, kao izraza uvriježenih u svakodnevnom govoru ili uobičajenih naziva za takve robe u Bosni i Hercegovini, prestat će najkasnije 31. prosinca 2013.
6. Bosna i Hercegovina osigurat će zaštitu spomenutu u st. od 1. do 5. na vlastitu inicijativu te na zahtjev zainteresirane stranke.

³ „Sl. gl. L“, broj: 93 od 31. 3. 2006, str. 12; Uredbe kako je izmijenjena i dopunjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 1791/2006 („Sl. gl. L“, broj: 363 od 20. 12. 2006, str 1)

POGLAVLJE III.
ZAJEDNIČKE ODREDBE

ČLANAK 17. (Članak 32. SSP-a)
Djelokrug primjene

Odredbe ovoga Poglavlja primjenjivat će se na trgovinu svim proizvodima između stranaka, osim u slučajevima kada je drukčije predviđeno ovim Sporazumom ili Protokolom 1.

ČLANAK 18. (Članak 33. SSP-a)
Povoljniji ustupci

Odredbe ove Glave neće ni na koji način utjecati na primjenu povoljnijih mjera bilo koje stranke na unilateralnoj osnovi.

ČLANAK 19. (Članak 34. SSP-a)
Mirovanje

1. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma u trgovini između Zajednice i Bosne i Hercegovine neće biti uvedene nove uvozne ili izvozne carine ili pristojbe s jednakim učinkom, niti će se one koje se već primjenjuju povisivati.
2. Danom stupanja na snagu ovoga Sporazuma u trgovini između Zajednice i Bosne i Hercegovine neće biti uvedena nova količinska ograničenja uvoza ili izvoza ili mjere s jednakim učinkom, niti će se one koje već postoje učiniti restriktivnijima.
3. Ne dovodeći u pitanje ustupke predviđene čl. 10., 11., 12., i 13. (SSP čl. 25., 26., 27. i 28.), odredbe st. 1. i 2. ovoga članka neće ni na koji način ograničiti vođenje politika Bosne i Hercegovine i Zajednice u području poljoprivrede i ribarstva ni poduzimanje svih mjera unutar tih politika, ukoliko to ne utječe na uvozni režim iz dodataka od III. do V. i Protokola 1.

ČLANAK 20. (Članak 35. SSP-a)
Zabrana fiskalne diskriminacije

1. Zajednica i Bosna i Hercegovina suzdržat će se od uvođenja i ukinuti gdje postoji svaku mjeru ili praksu unutarnje fiskalne naravi kojom se, izravno ili neizravno, uvodi diskriminacija proizvoda jedne stranke i sličnih proizvoda podrijetlom s teritorija druge stranke.
2. Za proizvode koji se izvoze na teritorij jedne od stranaka ne može se ostvariti povrat unutarnjih neizravnih poreza u iznosu koji premašuje iznos neizravnog poreza koji je za njih propisan.

ČLANAK 21. (Članak 36. SSP-a)
Carinske pristojbe fiskalne naravi

Odredbe koje se odnose na ukidanje uvoznih carina također će se primjenjivati i na carinske pristojbe fiskalne naravi.

ČLANAK 22. (Članak 37. SSP-a)
Carinske unije, područja slobodne trgovine i prekogranični aranžmani

1. Ovim se Sporazumom ne sprečava očuvanje ili uspostava carinskih unija, područja slobodne trgovine ili aranžmana o pograničnoj trgovini, osim ukoliko se njima mijenjaju trgovinski dogovori predviđeni ovim Sporazumom.
2. Tijekom prijelaznog razdoblja, utvrđenog člankom 3. (člankom 18. SSP-a), ovaj Sporazum neće utjecati na provedbu posebnih preferencijalnih dogovora kojima se uređuje kretanje robe, koji su utvrđeni pograničnim sporazumima prethodno sklopljenim između jedne ili više država članica Europske unije i Bosne i Hercegovine, ili koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma naznačenih u Glavi III. koje je sklopila Bosna i Hercegovina radi unapređenja regionalne trgovine.
3. U Privremenom odboru održavat će se konzultacije između stranaka u vezi sa sporazumima navedenim u st. 1. i 2. ovoga članka te, kada to bude zatraženo, u vezi s drugim bitnim pitanjima koja se odnose na njihove trgovinske politike prema trećim zemljama. Naročito u slučaju pristupanja neke treće zemlje Uniji, takve konzultacije održavat će se kako bi se osiguralo uzimanje u obzir obostranih interesa Zajednice i Bosne i Hercegovine navedenih u ovome Sporazumu.

ČLANAK 23. (Članak 38. SSP-a)
Damping i subvencije

1. Nijedna odredba ovoga Sporazuma ne sprečava bilo koju stranku da poduzima zaštitne trgovinske mjere u skladu sa stavkom 2. ovoga članka i člankom 24. (člankom 39. SSP-a).
2. Ako jedna stranka ustanovi da se u trgovini s drugom strankom provodi damping i/ili subvencioniranje koje podliježe kompenzacijskim mjerama, ta stranka može poduzeti odgovarajuće mjere protiv takvoga djelovanja u skladu sa Sporazumom WTO-a o provedbi članka VI. GATT-a 1994. ili u skladu sa Sporazumom WTO-a o subvencijama i kompenzacijskim mjerama te s odgovarajućim domaćim zakonodavstvom.

ČLANAK 24. (Članak 39. SSP-a)
Opća zaštitna klauzula

1. U odnosima između stranaka primjenjivat će se odredbe članka XIX. GATT-a 1994. i Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama.
2. Bez obzira na stavak 1. ovoga članka, kada se neki proizvod jedne stranke uvozi na teritorij druge stranke u toliko povećanim količinama i pod takvim uvjetima da to uzrokuje ili bi moglo prouzročiti:

- (a) ozbiljnu štetu domaćoj industriji sličnih ili izravno konkurentnih proizvoda na teritoriju stranke uvoznice; ili
- (b) ozbiljne poremećaje u bilo kojem gospodarskom sektoru ili teškoće koje bi mogle izazvati ozbiljno pogoršanje gospodarskih prilika u nekoj regiji stranke uvoznice, stranka uvoznica može poduzeti odgovarajuće bilateralne zaštitne mjere pod uvjetima i u skladu s postupcima utvrđenim ovim člankom.

3. Bilateralne zaštitne mjere usmjerene na uvoz iz druge stranke neće premašivati mjere nužne za rješavanje problema naznačenih u stavku 2., do kojih je došlo primjenom ovoga Sporazuma. Usvojene zaštitne mjere trebale bi se sastojati od suspenzije povećanja ili smanjenja margina preferencija povlastica predviđenih ovim Sporazumom za odnosni proizvod do maksimalna ograničenja koje odgovara osnovnoj carini iz članka 3. stavak 4.(a) i (b) i stavak 6. (članak 18. stavak 4.(a) i (b) i stavak 6. SSP-a) za taj proizvod. Takve mjere sadržavat će jasne elemente koji postupno vode k njihovu ukidanju najkasnije, do kraja utvrđenog razdoblja i neće se provoditi dulje od dvije godine.

U krajnje iznimnim okolnostima, mjere mogu biti produljene za dodatno razdoblje od najviše dvije godine. Nijedna bilateralna zaštitna mjera neće se primjenjivati na uvoz proizvoda koji je prethodno bio predmetom takve mjere, najmanje četiri godine od isteka te mjere.

4. U slučajevima navedenim u ovome članku, prije poduzimanja mjera koje se njime predviđaju ili u slučajevima na koje se primjenjuje stavak 5.(b) ovoga članka, Zajednica će sa svoje strane ili Bosna i Hercegovina sa svoje, ovisno o slučaju, što je prije moguće Privremenom odboru dostaviti sve relevantne informacije potrebne za temeljito ispitivanje situacije, radi pronalaženja rješenja koje je prihvatljivo za obje stranke.

5. U provedbi st. 1., 2., 3. i 4. primjenjivat će se sljedeće odredbe:

- (a) Teškoće koje nastanu zbog okolnosti navedenih u ovome članku odmah će se uputiti na razmatranje Privremenom odboru, koji može donijeti bilo koju odluku potrebnu za otklanjanje tih teškoća.

Ako Privremeni odbor ili stranka izvoznica ne donese odluku kojom se otklanjaju teškoće ili ako se ne postigne drugo zadovoljavajuće rješenje u roku od 30 dana od upućivanja predmeta Privremenom odboru, stranka uvoznica može usvojiti odgovarajuće mjere radi rješavanja problema u skladu s ovim člankom. Pri odabiru zaštitnih mjera, prednost se mora dati mjerama koje najmanje remete provedbu dogovora utvrđenih ovim Sporazumom. Zaštitne mjere primijenjene u skladu s člankom XIX. GATT-a 1994. i Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama zadržat će razinu/marginu povlastice odobrene na temelju ovoga Sporazuma.

- (b) Kada iznimne i kritične okolnosti koje zahtijevaju trenutačno djelovanje onemogućuju prethodno obavještanje ili razmatranje, što može biti slučaj, stranka u pitanju može, u situacijama naznačenim u ovome članku, smjesta primjenjivati privremene mjere koje su potrebne za rješavanje te situacije i o tome će odmah obavijestiti drugu stranku.

Privremeni odbor bit će odmah obaviješten o zaštitnim mjerama koje će biti predmetom periodičnih konzultacija u tome tijelu, osobito radi utvrđivanja vremenskog rasporeda za njihovo ukidanje, čim to okolnosti dopuste.

6. Ukoliko Zajednica ili Bosna i Hercegovina uvoz proizvoda koji bi mogao izazvati teškoće iz ovoga članka podvrgne administrativnom postupku čija je svrha brzo pribavljanje informacija o kretanju trgovinskih tokova, o tome će obavijestiti drugu stranku.

ČLANAK 25. (Članak 40. SSP-a) Klauzula o nestašici

1. Kada postupanje prema odredbama ove Glave dovodi do:

- (a) ozbiljne nestašice ili opasnosti od nestašice prehrambenih ili drugih proizvoda prijeko potrebnih za stranku izvoznicu; ili
- (b) ponovnog izvoza u treću zemlju proizvoda za koji stranka izvoznica primjenjuje izvozna količinska ograničenja, izvozne carine ili mjere ili pristojbe s jednakim učinkom, te kada navedene situacije izazovu ili bi mogle izazvati veće teškoće za stranku izvoznicu,

ta stranka može poduzeti odgovarajuće mjere pod uvjetima i u skladu s postupcima utvrđenim ovim člankom.

2. Pri odabiru mjera prednost se mora dati mjerama koje najmanje remete provedbu dogovora iz ovoga Sporazuma. Te se mjere neće primjenjivati na način koji bi bio sredstvo za proizvoljnu ili neopravdanu diskriminaciju u slučajevima u kojima prevladavaju jednaki uvjeti, ili sredstvo prikrivenoga ograničavanja trgovine, i bit će ukinute kada okolnosti više ne budu opravdavale njihovo postojanje.

3. Prije poduzimanja mjera predviđenih stavkom 1. ili što je prije moguće u slučajevima na koje se odnosi stavak 4. ovoga članka, Zajednica ili Bosna i Hercegovina će, ovisno o slučaju, Privremenom odboru dostaviti sve relevantne informacije radi pronalaženja rješenja koje je prihvatljivo za stranke. Unutar Privremenog odbora stranke se mogu usuglasiti o bilo kojim sredstvima potrebnim za otklanjanje teškoća. Ako se u roku od 30 dana od upućivanja predmeta Privremenom odboru ne postigne dogovor, stranka izvoznica može primijeniti mjere iz ovoga članka na izvoz tih proizvoda.

4. Kada iznimne i kritične okolnosti koje zahtijevaju trenutno djelovanje onemogućuju prethodno obavješćavanje ili razmatranje, što može biti slučaj, Zajednica ili Bosna i Hercegovina mogu početi primjenjivati mjere predostrožnosti koje su potrebne za rješavanje situacije, te će o tome odmah obavijestiti drugu stranku.

5. Privremeni odbor mora biti odmah obaviješten o svim mjerama primijenim u skladu s ovim člankom i o njima će se provoditi periodične konzultacije u tome tijelu, osobito radi utvrđivanja vremenskog rasporeda za njihovo ukidanje, čim to okolnosti dopuste.

ČLANAK 26. (Članak 41. SSP-a) Državni monopoli

Bosna i Hercegovina prilagodit će sve državne monopole tržišne naravi kako bi osigurala

da stupanjem na snagu ovoga Sporazuma ne bude diskriminacije između državljana država članica Europske unije i državljana Bosne i Hercegovine glede uvjeta pod kojima se nabavlja i plasira robu na tržištu.

ČLANAK 27. (Članak 42. SSP-a)
Pravila o podrijetlu

Osim ukoliko nije drukčije predviđeno ovim Sporazumom, Protokolom 2. utvrđuju se pravila o podrijetlu za primjenu odredaba ovoga Sporazuma.

ČLANAK 28. (Članak 43. SSP-a)
Dopuštena ograničenja

Ovim se Sporazumom ne sprečavaju zabrana ili ograničenje uvoza, izvoza ili provoza robe, koja su opravdana radi zaštite: javnoga morala, javne politike ili javne sigurnosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka; zaštite nacionalnog blaga umjetničke, povijesne ili arheološke vrijednosti, ili zaštite intelektualnog, industrijskog i trgovinskog vlasništva, ili pravila koja se odnose na zlato i srebro. Međutim, takve zabrane ili ograničenja neće biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenoga ograničavanja trgovine između stranaka.

ČLANAK 29. (Članak 44. SSP-a)
Izostanak administrativne suradnje

1. Stranke su suglasne da je administrativna suradnja od suštinskoga značenja za provedbu i nadzor preferencijalnog tretmana odobrenog u ovoj Glavi te naglašavaju svoje opredjeljenje za suzbijanje nepravilnosti i prijevara u području carina i pitanja koja se odnose na carine.
2. Ukoliko jedna od stranaka, na temelju objektivnih informacija, ustanovi da je došlo do izostanka administrativne suradnje i/ili do nepravilnosti ili prijave u skladu s ovom Glavom, ta stranka može privremeno obustaviti odgovarajući preferencijalni tretman za odnosni proizvod(e), u skladu s ovim člankom.
3. U smislu ovoga članka, izostanak administrativne suradnje znači *inter alia*:
 - (a) ponavljano nepoštovanje obveze provjere statusa podrijetla odnosnog(ih) proizvoda;
 - (b) ponavljano odbijanje ili nepotrebno odgađanje obavljanja i/ili obavještanja o ishodima naknadne provjere dokaza o podrijetlu;
 - (c) ponavljano odbijanje ili nepotrebno odgađanje pribavljanja odobrenja za izvršenje zadataka administrativne suradnje radi provjere vjerodostojnosti dokumenata ili točnosti informacija relevantnih za odobravanje danog preferencijalnog tretmana.

U smislu ovoga članka, nepravilnost ili prijevara može se ustanoviti *inter alia* u slučaju naglog porasta, bez zadovoljavajućeg objašnjenja, uvoza robe koji premašuje uobičajenu razinu proizvodnog i izvoznog kapaciteta druge stranke, a koji je povezan s objektivnim

informacijama o nepravilnostima ili prijevare.

4. Primjena privremene obustave ovisit će o sljedećim uvjetima:
 - (a) Stranka koja je, na temelju objektivne informacije, ustanovila izostanak administrativne suradnje i/ili nepravilnosti ili prijevare će, bez nepotrebne odgode, obavijestiti Privremeni odbor o svojim nalazima, zajedno s objektivnim informacijama, te započeti u konzultacije unutar Privremenog odbora, na temelju svih relevantnih informacija i objektivnih nalaza, radi pronalaženja rješenja koje je prihvatljivo za obje stranke.
 - (b) Ukoliko stranke započnu konzultacije u Privremenom odboru kako je gore navedeno i ako se ne suglase o prihvatljivom rješenju u roku od tri mjeseca nakon obavijesti, stranka u pitanju može privremeno obustaviti relevantni preferencijalni tretman odnosnog(ih) proizvoda. Privremeni odbor će, bez nepotrebne odgode, biti obaviješten o privremenoj obustavi.
 - (c) Privremene obustave iz ovoga članka bit će ograničene na ono što je potrebno za zaštitu financijskih interesa stranke u pitanju. One neće prelaziti razdoblje od šest mjeseci, koje se može obnoviti. Privremeni odbor bit će obaviješten o privremenim obustavama odmah nakon njihova usvajanja. One će biti predmetom periodičnih konzultacija u Privremenom odboru, osobito radi njihova ukidanja čim prestanu postojati uvjeti za njihovu primjenu.
5. Istodobno s obavještavanjem Privremenog odbora u skladu sa stavkom 4.(a) ovoga članka, stranka u pitanju dužna je objaviti obavijest za uvoznike u svojem službenom glasilu. U obavijesti za uvoznike potrebno je navesti da je u vezi s odnosnim proizvodom, na temelju objektivnih informacija, ustanovljen izostanak administrativne suradnje i/ili nepravilnosti ili prijevare.

ČLANAK 30. (Članak 45. SSP-a) Financijska odgovornost

U slučaju kada nadležne vlasti prilikom izvoza pogriješe u pravilnom upravljanju preferencijalnim sustavom, a naročito u primjeni odredaba Protokola 2., kada ova greška dovodi do posljedica u smislu uvoznih carina, stranka koja se suočava s takvim posljedicama može zatražiti od Privremenog odbora da ispita mogućnosti usvajanja svih odgovarajućih mjera, radi rješavanja nastale situacije.

ČLANAK 31. (Članak 46. SSP-a)

Primjena ovoga Sporazuma ne utječe na primjenu odredaba prava Zajednice na Kanarske otoke.

GLAVA III.
OSTALE TRGOVINSKE ODREDBE I ODREDBE VEZANE ZA TRGOVINU

ČLANAK 32. (stavak 1. članka 59. SSP-a)
Provozni promet

Definicije (Protokol 3. SSP-a, članak 3. (a) i (b))

1. Za potrebe ovoga članka, primjenjivat će se sljedeće definicije:
 - (a) Provozni promet Zajednice: prijevoz koji obavlja prijevoznik s poslovnim nastanom u Zajednici, roba u provozu preko teritorija Bosne i Hercegovine, na relaciji do ili od države članice Zajednice;
 - (b) Bosanskohercegovački provozni promet: prijevoz koji obavlja prijevoznik s poslovnim nastanom u Bosni i Hercegovini, roba u provozu iz Bosne i Hercegovine preko teritorija Zajednice i s odredištem u trećoj zemlji, ili prijevoz robe iz treće zemlje kojoj je Bosna i Hercegovina odredište;

Opće odredbe (Protokol 3. SSP-a, članak 11. (2), (3) i (5))

2. Stranke su suglasne, počevši od dana stupanja na snagu ovoga Sporazuma, da će dopustiti neograničeni pristup kroz Bosnu i Hercegovinu za provozni promet Zajednice i neograničeni pristup kroz Zajednicu za provozni promet Bosne i Hercegovine.
3. Ako se kao posljedica prava odobrenih stavkom 2. provozni promet prijevoznika iz Zajednice toliko poveća da izazove ili da prijeti izazivanjem ozbiljne štete cestovnoj infrastrukturi i/ili protoku prometa na pravcima iz članka 5. Protokola 3. SSP-a i ako se pod istim uvjetima pojave takvi problemi na teritoriju Zajednice blizu granica Bosne i Hercegovine, to će pitanje biti podneseno Privremenom odboru, u skladu s člankom 41. stavka 1. ovoga Sporazuma. Stranke mogu predložiti iznimne privremene, nediskriminirajuće mjere, koje su nužne za ograničavanje ili ublažavanje tih šteta.
4. Stranke će se suzdržati od bilo kakvih jednostranih akcija koje mogu dovesti do diskriminacije između prijevoznika ili vozila iz Zajednice i prijevoznika ili vozila iz Bosne i Hercegovine. Svaka će stranka poduzeti sve potrebne korake radi olakšavanja cestovnoga prijevoza za ili kroz teritorij druge stranke.

Pojednostavljivanje formalnosti (Protokol 3. SSP-a, članak 19. (1) i (3))

5. Stranke su suglasne pojednostaviti protok dobara željeznicom i cestom, bilateralno ili u provozu.
6. Stranke su suglasne da će, u mjeri u kojoj je to potrebno, poduzimati zajedničke aktivnosti i poticati usvajanje daljnjih mjera pojednostavljivanja.

Provedba (Protokol 3. SSP-a, članak 21. (1) i (2)(d))
7. Suradnja između stranaka odvijat će se unutar posebnoga pododbora, koji će biti osnovan sukladno članku 43. ovoga Sporazuma. Taj će pododbor posebice koordinirati nadgledanje, predviđanja i druge statističke poslove u vezi s međunarodnim prijevozom, a osobito tranzitnim prometom.

ČLANAK 33. (Članak 60. SSP-a)

Stranke se obvezuju da će odobravati sva plaćanja i transfere na tekući račun platne bilance između Zajednice i Bosne i Hercegovine u slobodnoj konvertibilnoj valuti i u skladu s odredbama članka VIII. Statuta Međunarodnog monetarnog fonda.

ČLANAK 34. (Članak 67. SSP-a)

1. Stranke će nastojati, gdje god je to moguće, izbjeći nametanje restriktivnih mjera, uključujući mjere koje se odnose na uvoz, radi platne bilance. Stranka koja usvoji takve mjere dostavit će drugoj stranci, što je moguće prije, vremenski raspored njihova ukidanja.
2. Ukoliko se jedna ili više država članica ili Bosna i Hercegovina suoče s ozbiljnim teškoćama u pogledu platne bilance ili s prijetnjom takvih teškoća, Zajednica ili Bosna i Hercegovina mogu, ovisno o situaciji, u skladu s uvjetima utvrđenim u Sporazumu WTO-a usvojiti restriktivne mjere, uključujući mjere koje se odnose na uvoz, koje će imati ograničeno trajanje i ne mogu premašivati ono što je striktno potrebno da bi se popravila platna bilanca. Zajednica ili Bosna i Hercegovina, ovisno o situaciji, o tome će smjesta obavijestiti drugu stranku.
3. Neće se primjenjivati nikakve restriktivne mjere na transfere koji se odnose na ulaganja, osobito ne na povrat uloženi ili ponovno uloženi iznosa, ili bilo kakvih prihoda nastalih na temelju njih.

ČLANAK 35. (Članak 69. SSP-a)

Odredbe ovoga Sporazuma ne dovode u pitanje mogućnost da bilo koja stranka primijeni bilo koje nužne mjere kako bi spriječila izbjegavanje svojih mjera koje se odnose na pristup trećih zemalja njezinu tržištu na temelju odredaba ovoga Sporazuma.

ČLANAK 36. (Članak 71. SSP-a)

Konkurencija i druge gospodarske odredbe

1. Sljedeće je nespojivo s pravilnom primjenom ovoga Sporazuma, u mjeri u kojoj može utjecati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine:
 - (a) svi sporazumi između poduzeća, odluke udruga poduzeća i dogovorno djelovanje među poduzećima koji za svoj predmet ili posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije;
 - (b) zloraba vladajućeg položaja jednoga ili više poduzeća na teritoriju Zajednice ili Bosne i Hercegovine u cjelini ili njihova značajnoga dijela;
 - (c) svaka državna potpora kojom se narušava ili prijeti narušavanjem konkurencije davanjem prednosti određenim poduzećima ili određenim proizvodima.

2. Svako postupanje suprotno ovome članku ocjenjivat će se na temelju kriterija koji proizilaze iz primjene konkurencijskih pravila koja vrijede u Zajednici, osobito čl. 81., 82., 86. i 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (u daljnjem tekstu: Ugovor o EZ) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice.
3. Stranke će osigurati da samostalnom državnom tijelu budu povjerene ovlasti nužne za potpunu primjenu stavka 1.(a) i (b) ovoga članka glede privatnih i javnih poduzeća i poduzeća kojima su dodijeljena posebna prava.
4. Bosna i Hercegovina osnovat će samostalno državno tijelo kojemu će povjeriti ovlasti nužne za potpunu primjenu stavka 1.(c) u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Sporazuma. To će tijelo *inter alia* biti ovlašteno za odobravanje programa državne potpore i pojedinačnih sredstava potpore, u skladu sa stavkom 2. ovoga članka, te za određivanje povrata državne potpore koja je nezakonito dodijeljena.
5. Svaka će stranka osigurati transparentnost u području državne potpore *inter alia* dostavom drugoj stranci redovitog godišnjeg izvješća ili drugog odgovarajućeg dokumenta, u skladu s metodologijom i prikazom iz pregleda državne potpore u Zajednici. Na zahtjev jedne stranke, druga će stranka dostaviti informacije o određenim pojedinačnim slučajevima državne potpore.
6. Bosna i Hercegovina ustanovit će sveobuhvatan popis programa državne potpore koji su uspostavljeni prije osnivanja tijela iz stavka 4. i takve će programe državne potpore uskladiti s kriterijima iz stavka 2. u roku od najviše četiri godine od stupanja na snagu ovoga Sporazuma.
7. (a) U svrhu primjene odredaba stavka 1.(c), stranke prihvaćaju da će se u prvih šest godina nakon stupanja na snagu ovoga Sporazuma ocjenjivati svaka državna potpora koju dodjeljuje Bosna i Hercegovina, uzimajući u obzir činjenicu da će se Bosna i Hercegovina smatrati područjem koje je istovjetno područjima Zajednice utvrđenim člankom 87.(3) (a) Ugovora o EZ-u.
(b) Do kraja pete godine od stupanja na snagu ovoga Sporazuma Bosna i Hercegovina će Europskoj komisiji dostaviti svoje iznose BDP-a po glavi stanovnika, usklađene na razini NUTS-a II. Tijelo iz stavka 4. i Europska komisija tada će zajedno ocijeniti podobnost regija Bosne i Hercegovine i temeljem toga maksimalni iznos potpore, s ciljem izrade regionalne karte potpora na osnovi relevantnih smjernica Zajednice.
8. Protokolom 3. uspostavljena su posebna pravila o državnoj potpori koja se primjenjuju na restrukturiranje industrije čelika.
9. U vezi s proizvodima iz Poglavlja II. Glave II:
 - (a) stavak 1.(c) neće se primjenjivati;
 - (b) svako postupanje suprotno stavku 1.(a) ocjenjivat će se u skladu s kriterijima koje je ustanovila Zajednica na temelju članaka 36. i 37. Ugovora o EZ-u i posebnih instrumenata Zajednice koji su usvojeni na toj osnovi.
10. Ako jedna stranka smatra da je određeno postupanje nespojivo s uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, može poduzeti odgovarajuće mjere nakon konzultacija unutar Privremenog odbora ili 30 radnih dana od upućivanja na takve konzultacije.

Ovaj članak ne dovodi u pitanje i ni na koji način ne može utjecati na antidampinške ili kompenzacijske mjere koje poduzima bilo koja stranka u skladu s relevantnim člancima

GATT-a 1994. i Sporazuma WTO-a o subvencijama i kompenzacijskim mjerama, ili s odgovarajućim domaćim zakonodavstvom.

ČLANAK 37. (Članak 72. SSP-a)
Javna poduzeća

Do kraja treće godine od stupanja na snagu ovoga Sporazuma Bosna i Hercegovina će na javna poduzeća i poduzeća kojima su dodijeljena posebna i isključiva prava primijeniti načela utvrđena Ugovorom o EZ-u, s posebnim naglaskom na članak 86.

Posebna prava javnih poduzeća u prijelaznom razdoblju neće uključivati mogućnost nametanja količinskih ograničenja ili mjera s jednakim učinkom na uvoz iz Zajednice u Bosnu i Hercegovinu.

ČLANAK 38. (Članak 73. SSP-a)
Pravo intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva

1. U skladu s odredbama ovoga članka i Dodatka VI, stranke potvrđuju važnost koju pridaju osiguranju primjerene i učinkovite zaštite i primjene prava intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva.
2. Stupanjem na snagu ovoga Sporazuma stranke će međusobno društvima i državljanima druge stranke osigurati tretman ne manje povoljan od tretmana kakav daju bilo kojoj trećoj zemlji na temelju bilateralnih sporazuma u smislu priznavanja i zaštite intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva.
3. Bosna i Hercegovina poduzet će sve nužne mjere kako bi najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu ovoga Sporazuma jamčila razinu zaštite prava intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva sličnu onoj koja postoji u Zajednici, uključujući i učinkovita sredstva za ostvarivanje takvih prava.
4. Bosna i Hercegovina obvezuje se da će u gore navedenom roku pristupiti multilateralnim ugovorima o pravima intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva iz Dodatka VI. Stranke potvrđuju važnost koja se pridaje načelima Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (TRIPS). Privremeni odbor može odlučiti obvezati Bosnu i Hercegovinu na pristupanje posebnim multilateralnim ugovorima u tome području.
5. Ako se pojave problemi u području intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva koji utječu na uvjete trgovinske razmjene, o njima će odmah biti obaviješten Privremeni odbor, a na zahtjev bilo koje stranke, radi postizanja obostrano zadovoljavajućih rješenja.

ČLANAK 39. (Članak 97. SSP-a)
Carina

Stranke će uspostaviti suradnju u ovome području kako bi zajamčile poštovanje svih odredaba što ih je potrebno usvojiti u području trgovinske razmjene i kako bi postigle usklađenost carinskog sustava Bosne i Hercegovine sa sustavom Zajednice, čime se pridonosi otvaranju puta mjerama liberalizacije predviđenih ovim Sporazumom te

postupnom usklađivanju carinskoga zakonodavstva Bosne i Hercegovine s pravnom stečevinom Zajednice *acquis*.

U sklopu suradnje naročito će se voditi računa o prioritetima koji se tiču pravne stečevine Zajednice *acquis* u području carina.

Pravila o međusobnoj upravnoj pomoći tijela stranaka u području carina utvrđena su Protokolom 4.

GLAVA IV.
INSTITUCIONALNE, OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

ČLANAK 40.

Ovime se osniva Privremeni odbor koji će nadzirati primjenu i provedbu ovoga Sporazuma. Odbor će održavati sastanke u redovitim vremenskim razmacima i kada to okolnosti zahtijevaju.

ČLANAK 41.

1. Privremeni odbor bit će ovlašten za donošenje odluka koje se tiču ovoga Sporazuma, u slučajevima koji su u njemu utvrđeni. Donesene će odluke biti obvezujuće za stranke i one će poduzeti mjere potrebne za njihovu provedbu. Privremeni odbor također može formulirati preporuke koje smatra poželjnima za postizanje zajedničkih ciljeva i nesmetanu primjenu ovoga Sporazuma. Odluke i preporuke donosit će se u dogovoru stranaka.
2. Privremeni odbor usvojiti će svoj poslovnik o radu

ČLANAK 42.

1. Privremeni odbor činit će predstavnici Zajednice, s jedne, i predstavnici Bosne i Hercegovine, s druge strane. Poslovníkom o radu bit će utvrđena zastupljenost članova Privremenog odbora.
2. Stranke će naizmjenice predsjedati Privremenim odborom, u skladu s uvjetima utvrđenim poslovnikom o radu.
3. Privremeni odbor djelovat će na temelju dogovora između stranaka.

ČLANAK 43.

Privremeni odbor može osnovati pododbore.

ČLANAK 44.

Svaka će stranka Privremenom odboru uputiti svaki spor koji se odnosi na primjenu ili tumačenje ovoga Sporazuma. Privremeni odbor može riješiti spor donošenjem obvezujućih odluka.

ČLANAK 45. (Članak 122. SSP-a)

U okviru ovoga Sporazuma, svaka se stranka obvezuje da će osigurati pristup fizičkim i pravnim osobama druge stranke, bez diskriminacije u odnosu na vlastite državljane, nadležnim sudovima i upravnim tijelima stranaka radi zaštite svojih osobnih i imovinskih prava.

ČLANAK 46. (Članak 123. SSP-a)

Nijedna odredba ovoga Sporazuma ne sprečava stranku da poduzme mjere:

- (a) koje smatra nužnima kako bi spriječila otkrivanje informacija suprotno svojim bitnim sigurnosnim interesima;
- (b) koje se odnose na proizvodnju ili trgovinu oružjem, streljivom ili ratnim materijalom, ili na istraživanje, razvoj i proizvodnju koja je prijeko potrebna za obrambene svrhe, pod uvjetom da takve mjere ne narušavaju konkurencijske uvjete u odnosu na proizvode koji nisu namijenjeni u izričito vojne svrhe;
- (c) koje smatra bitnima za vlastitu sigurnost u slučaju ozbiljnih unutarnjih poremećaja koji utječu na očuvanje zakona i reda, u vrijeme rata ili ozbiljne međunarodne napetosti koja predstavlja ratnu prijetnju, ili radi ispunjavanja obveza koje je prihvatila da bi se očuvali mir i međunarodna sigurnost.

ČLANAK 47. (Članak 124. SSP-a)

1. U područjima obuhvaćenim ovim Sporazumom i ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje on sadrži:

- (a) rješenja koja Bosna i Hercegovina primijeni u odnosu na Zajednicu ne smiju dovesti ni do kakve diskriminacije između država članica, njihovih državljana, poduzeća ili tvrtki;
- (b) rješenja koja Zajednica primijeni u odnosu na Bosnu i Hercegovinu ne smiju dovesti ni do kakve diskriminacije između državljana, poduzeća ili tvrtki iz Bosne i Hercegovine.

2. Odredbe stavka 1. ne dovode u pitanje pravo stranaka da primijene relevantne odredbe svojeg fiskalnog zakonodavstva na porezne obveznike koji nisu u istovjetnoj situaciji u pogledu svoga prebivališta.

ČLANAK 48. (Članak 125. SSP-a)

1. Stranke će poduzeti sve opće ili posebne mjere koje su potrebne za ispunjavanje svojih obveza prema ovomu Sporazumu. One će osigurati postizanje ciljeva utvrđenih ovim Sporazumom.

2. Stranke su suglasne da na zahtjev jedne stranke odmah obave konzultacije putem odgovarajućih kanala kako bi razgovarale o svakom pitanju koje se tiče tumačenja ili provedbe ovoga Sporazuma i drugih relevantnih aspekata međusobnih odnosa.

3. Svaka stranka upućuje Privremenom odboru bilo koji spor koji se odnosi na primjenu ili tumačenje ovoga Sporazuma. U tom slučaju primjenjuje se članak 49. i, ovisno o slučaju, Protokol 5.

Privremeni odbor može riješiti spor donošenjem obvezujuće odluke.

4. Ako jedna stranka smatra da druga stranka nije ispunila neku obvezu iz ovoga

Sporazuma, može poduzeti odgovarajuće mjere. Prije toga, osim u posebno žurnim slučajevima, Privremenom odboru dostavit će sve relevantne informacije potrebne za temeljito ispitivanje situacije radi pronalaženja rješenja koje je prihvatljivo za stranke.

U odabiru mjera, prednost se mora dati onim mjerama koje najmanje narušavaju provedbu ovoga Sporazuma. O tim će mjerama odmah biti obaviješten Privremeni odbor i, ako to druga stranka zatraži, one postaju predmetom konzultacija unutar Privremenog odbora.

5. Odredbe st. 2., 3. i 4. ni na koji način neće utjecati niti dovoditi u pitanje čl. 15., 23., 24., 25. i 29. (čl. 30, 38, 39, 40 i 44 SSP-a) i Protokol 2.

ČLANAK 49. (Članak 126. SSP-a)

1. U slučaju spora između stranaka glede tumačenja ili provedbe ovoga Sporazuma, bilo koja stranka dostavit će drugoj stranci i Privremenom odboru formalni zahtjev za rješavanje spornog pitanja.

Ukoliko jedna stranka smatra da mjera koju je usvojila druga stranka ili propuštanje druge stranke da djeluje predstavlja kršenje obveza iz ovoga Sporazuma, formalni zahtjev za rješavanjem spora sadržavat će razloge za ovakvo mišljenje i, prema potrebi, navod da stranka može usvojiti mjere iz članka 48. stavak 4.

2. Stranke će nastojati bilo koji spor riješiti konzultacijama u dobroj vjeri unutar Privremenog odbora i u drugim tijelima, u skladu sa stavkom 3., radi što bržeg postizanja uzajamno prihvatljiva rješenja.

3. Stranke će Privremenom odboru dostaviti sve relevantne informacije potrebne za detaljno ispitivanje situacije.

Sve dok spor ne bude riješen, o njemu će se razgovarati na svakom sastanku Privremenog odbora, osim ako je pokrenut arbitražni postupak iz Protokola 5. Spor će se smatrati riješenim kada Privremeni odbor donese obvezujuću odluku iz članka 48. stavak 3. ili kada objavi da spor više ne postoji.

Konzultacije o sporu također se mogu održati na bilo kojem sastanku Privremenog odbora ili na sastanku bilo kojeg drugog relevantnog odbora ili tijela uspostavljenog na temelju članka 43., kako je dogovoreno između stranaka ili na zahtjev bilo koje stranke. Konzultacije se također mogu obaviti u pisanom obliku.

Sve informacije koje se iznesu tijekom konzultacija ostaju povjerljive.

4. Glede pitanja o primjeni Protokola 5., svaka stranka može podnijeti sporno pitanje na rješavanje arbitražom, u skladu s tim Protokolom, ukoliko stranke nisu uspjele riješiti spor u roku od dva mjeseca nakon pokretanja postupka rješavanja spora u skladu sa stavkom 1.

ČLANAK 50.

Dodaci od I. do VI. te protokoli 1. do 6. čine sastavni dio ovoga Sporazuma.

ČLANAK 51. (Članak 127. SSP-a)

Sve dok se ne postignu jednaka prava pojedinaca i gospodarskih subjekata prema ovome Sporazumu, ovaj Sporazum neće utjecati na prava koja su im osigurana postojećim sporazumima obvezujućim za jednu ili više država članica Europske unije, s jedne, i za Bosnu i Hercegovinu, s druge strane.

ČLANAK 52. (Članak 17. SSP-a)

Suradnja sa zemljama kandidatkinjama za pristup Europskoj uniji koje nisu obuhvaćene Procesom stabilizacije i pridruživanja

1. Bosna i Hercegovina treba jačati suradnju i sklopiti ugovor o regionalnoj suradnji sa svakom zemljom kandidatkinjom za pristup Europskoj uniji koja nije obuhvaćena procesom stabilizacije i pridruživanja u bilo kojem području suradnje obuhvaćenom ovim Sporazumom. Cilj takvoga ugovora trebalo bi biti postupno usklađivanje bilateralnih odnosa između Bosne i Hercegovine i te zemlje, s odgovarajućim segmentom odnosa između Zajednice i njezinih država članica i te zemlje.

2. Prije isteka prijelaznog razdoblja iz članka 3.(1) ovoga Sporazuma (članak 18.(1) SSP-a), Bosna i Hercegovina će s Turskom, koja je uspostavila carinsku uniju sa Zajednicom, na obostrano korisnoj osnovi sklopiti sporazum o uspostavi područja slobodne trgovine, u skladu s člankom XXIV. GATT-a 1994, te o liberalizaciji poslovnoga nastana i pružanja usluga između njih, na razini primjerenoj ovome Sporazumu, u skladu s člankom V. GATS-a.

ČLANAK 53.

Ovaj će se Sporazum primjenjivati do stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Svaka stranka može otkazati ovaj Sporazum slanjem obavijesti o tome drugoj stranci. Ovaj Sporazum prestaje vrijediti šest mjeseci od dana slanja te obavijesti.

ČLANAK 54. (Članak 131. SSP-a)

Ovaj se Sporazum primjenjuje na teritorijima na kojima se primjenjuje Ugovor o EZ i pod uvjetima utvrđenim u tom ugovoru, s jedne strane, i na teritoriju Bosne i Hercegovine, s druge strane.

ČLANAK 55. (Članak 132. SSP-a)

Glavni tajnik Vijeća Europske unije depozitar je ovoga Sporazuma.

ČLANAK 56. (Članak 130. SSP-a)

U ovom Sporazumu pojam "stranke" označuje Zajednicu ili njezine države članice, ili Zajednicu i njezine države članice, u skladu s njihovim odnosnim ovlastima, s jedne, i Bosnu i Hercegovinu, s druge strane.

ČLANAK 57. (Članak 133. SSP-a)

Sporazum je sastavljen u dva primjerka na bugarskom, češkom, danskom, nizozemskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, njemačkom, grčkom, mađarskom, talijanskom, letonskom, litavskom, malteškom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom, bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

ČLANAK 58. (Članak 134. SSP-a)

Stranke će ratificirati ili odobriti ovaj Sporazum u skladu sa svojim postupcima.

Instrumenti ratifikacije ili odobravanja bit će deponirani u Glavnom tajništvu Vijeća Europske unije.

Ovaj Sporazum stupa na snagu prvoga dana prvoga mjeseca koji slijedi nakon što je deponiran i posljednji instrument ratifikacije ili odobrenja.

POPIS DODATAKA I PROTOKOLA

DODACI

Dodatak I. (članak 6.) - Carinski ustupci Bosne i Hercegovine za industrijske proizvode Zajednice

Dodatak II. (članak 12.(2)) - Definicija proizvoda od junetine

Dodatak III. (članak 12.) - Carinski ustupci Bosne i Hercegovine za primarne poljoprivredne proizvode podrijetlom iz Zajednice

Dodatak IV. (članak 13.) - Carine koje se primjenjuju na robu podrijetlom iz Bosne i Hercegovine pri uvozu u Zajednicu

Dodatak V. (članak 13.) - Carine koje se primjenjuju na robu podrijetlom iz Zajednice pri uvozu u Bosnu i Hercegovinu

Dodatak VI. (članak 38.) Pravo intelektualnog, industrijskog i trgovinskog vlasništva

PROTOKOLI

Protokol 1. (članak 10.) o trgovini prerađenim poljoprivrednim proizvodima između Zajednice i Bosne i Hercegovine

Protokol 2. (članak 27.) o definiciji pojma “proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje za primjenu odredaba ovoga Sporazuma između Zajednice i Bosne i Hercegovine

Protokol 3. (članak 36.) o državnoj potpori u industriji čelika

Protokol 4. (članak 39.) o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima

Protokol 5. (članak 49.) Rješavanje sporova

Protokol 6. (članak 12.) o uzajamnim preferencijalnim ustupcima za određena vina, o uzajamnom priznavanju, zaštiti i kontroliranju naziva vina, alkoholnih pića i aromatiziranih vina

ПРИВРЕМЕНИ СПОРАЗУМ
О ТРГОВИНИ И ТРГОВИНСКИМ ПИТАЊИМА ИЗМЕЂУ
ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ, СА ЈЕДНЕ,
И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, СА ДРУГЕ СТРАНЕ

ЕВРОПСКА ЗАЈЕДНИЦА,
у даљем тексту „Заједница“,

са једне, и

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА,

са друге стране,

у даљем тексту „стране“

Узимајући у обзир следеће:

- (1) Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Босне и Херцеговине, са друге стране (у даљем тексту „Споразум о стабилизацији и придруживању“ или „ССП“), потписан је у Луксембургу, шеснаестога јуна двије хиљаде осме године.
- (2) Сврха Споразума о стабилизацији и придруживању је успостављање блиског и трајног односа заснованог на узајамности и обостраном интересу, што би Босни и Херцеговини требало да омогући даље јачање и ширење постојећих односа са Европском унијом.
- (3) Неопходно је обезбиједити развој трговинских веза јачањем и ширењем претходно успостављених односа.
- (4) С тим циљем неопходно је спровести, што је брже могуће, кроз примјену Привременог споразума, одредбе Споразума о стабилизацији и придруживању о трговини и трговинским питањима.
- (5) Одређене одредбе укључене у Протокол 3 о копненом транспорту уз Споразум о стабилизацији и придруживању, које се тичу друмског транзитног саобраћаја, непосредно су повезане са слободним протоком робе, због чега је неопходно њихово укључивање у овај Привремени споразум.
- (6) Будући да не постоје претходно успостављене уговорне структуре, овим споразумом оснива се Привремени одбор за његово спровођење,

ОДЛУЧИЛЕ СУ да закључе овај споразум и с тим циљем су одредиле своје овлашћене представнике:

ЕВРОПСКА ЗАЈЕДНИЦА

Димитриј Рупел,
Министар спољних послова Републике Словеније
Предсједник Вијећа Европске уније

Оли Рен,
Члан Комисије Европских заједница (у даљем тексту „Европска комисија“)
одговоран за проширење

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Никола Шпирић,
Премијер Босне и Херцеговине

КОЈИ СУ СЕ, након што су размијенили пуномоћи за потписивање, у одговарајућој форми,

ДОГОВОРИЛИ КАКО СЛИЈЕДИ:

ГЛАВА I ОПШТИ ПРИНЦИПИ

ЧЛАН 1. (Члан 2. ССП-а)

Поштовање демократских принципа и људских права, проглашених у Универзалној декларацији о људским правима и дефинисаних у Европској конвенцији о заштити људских права и основних слобода, Хелсиншком завршном акту и Париској повељи за нову Европу, поштовање принципа међународног права, укључујући пуну сарадњу са Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ), те владавине права и принципа тржишне економије, у складу са Документом Бонске конференције КЕБС-а о економској сарадњи, основ су унутрашње и спољне политике страна, те чине битне елементе овог споразума.

ЧЛАН 2. (Члан 9. ССП-а)

Овај споразум је у потпуности усклађен и спроводи се у складу са релевантним одредбама WTO-а, нарочито са чланом XXIV Општег споразума о царинама и трговини из 1994. године (GATT 1994) и чланом V Општег споразума о трговини услугама (GATS).

ГЛАВА II СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РОБЕ

ЧЛАН 3. (Члан 18. ССП-а)

1. Заједница и Босна и Херцеговина постепено ће успоставити област слободне трговине у периоду од највише пет година, почевши од ступања на снагу овог споразума, у складу са одредбама овог споразума, ГАТТ-а 1994 и СТО-а. При томе ће узети у обзир посебне услове утврђене у даљем тексту.

2. У класификацији робе у трговини између страна примјењиваће се Комбинована номенклатура.

3. У сврху овог споразума, царине и таксе које имају исти учинак као царине укључују сваку дажбину или таксу било које врсте која је наметнута у вези са увозом или извозом робе, укључујући сваки облик додатне дажбине или таксе у вези са таквим увозом или извозом, али не укључује било које:

- (a) таксе једнаке унутрашњем порезу уврђеном у складу са одредбама члана III став 2. ГАТТ-а 1994,
- (b) антидампиншке или компензаторне мјере,
- (c) накнаде или таксе пропорционалне трошковима пружене услуге.

4. Полазна царина за сваки производ на коју ће се примјењивати постепена снижења царина утврђена овим споразумом биће:

- (a) Јединствена царинска тарифа Заједнице, која је уведена у складу са Уредбом Савјета (ЕЕЗ) бр. 2658/87¹, која се стварно примјењује *erga omnes* на дан потписивања овог споразума,
- (b) Царинска тарифа Босне и Херцеговине за 2005. годину, која је у примјени².

5. Снижене царине које ће примјењивати Босна и Херцеговина, обрачунате како је утврђено у овом споразуму, заокруживаће се на најближе децималне бројеве према уобичајеним аритметичким принципима. У том смислу, сви бројеви мањи од 5 након првог децималног мјеста биће заокружени на најближи нижи децимални број, и сви бројеви који су већи од 5 (укључујући и 5) након првог децималног мјеста биће заокружени на најближи виши децимални број.

6. Ако се након потписивања овог споразума примијени било какво снижење царина на *erga omnes* основи, посебно снижења која произлазе из:

- (a) преговора о царинама у СТО-у, или
- (b) у случају приступања Босне и Херцеговине СТО-у, или
- (c) накнадних снижења након приступања Босне и Херцеговине СТО-у,

такве снижене царине замијениће полазну царину наведену у ставу 4. од дана од

¹ Уредба Савјета (ЕЕЗ) бр. 2658/87 ("Сл. гласник", број 256, од 07.09.1987. године, стр. 1), како се допуњује.

² "Службени гласник БиХ", бр. 58/04, од 22.12.2004. године

када се таква снижења примјењују.

7. Заједница и Босна и Херцеговина обавјештаваће једна другу о својим полазним царинама и свакој њиховој промјени.

ПОГЛАВЉЕ I

ИНДУСТРИЈСКИ ПРОИЗВОДИ

ЧЛАН 4. (Члан 19. ССП-а) Дефиниција

1. Одредбе овог поглавља примјењиваће се на производе поријеклом из Заједнице или Босне и Херцеговине наведене у поглављима од 25 до 97 Комбиноване номенклатуре, са изузетком производа наведених у Анексу I § I (ii) Споразума о пољопривреди WTO-а.
2. Трговина између страна производима обухваћеним Уговором о оснивању Европске заједнице за атомску енергију одвијаће се у складу са одредбама тог уговора.

ЧЛАН 5. (Члан 20. ССП-а) Уступци Заједнице за индустријске производе

1. Царине на увоз у Заједницу индустријских производа поријеклом из Босне и Херцеговине и таксе које имају исти учинак биће укинута ступањем на снагу овог споразума.
2. Количинска ограничења на увоз у Заједницу индустријских производа поријеклом из Босне и Херцеговине и мјере које имају исти учинак биће укинута ступањем на снагу овог споразума.

ЧЛАН 6. (Члан 21. ССП-а) Уступци Босне и Херцеговине за индустријске производе

1. Царине на увоз у Босну и Херцеговину индустријских производа поријеклом из Заједнице, осим оних наведених у Анексу I, биће укинута ступањем на снагу овог споразума.
2. Таксе које имају исти учинак као царине на увоз у Босну и Херцеговину за индустријске производе поријеклом из Заједнице биће укинута ступањем на снагу овог споразума.
3. Царине на увоз у Босну и Херцеговину индустријских производа поријеклом из Заједнице које су наведене у Анексу I(a), I(b) и I(c) постепено ће се снижавати и укинута у складу са временским распоредом наведеним у том анексу.
4. Количинска ограничења на увоз у Босну и Херцеговину индустријских производа поријеклом из Заједнице и мјере које имају исти учинак биће укинута даном ступања на снагу овог споразума.

ЧЛАН 7. (Члан 22. ССП-а) Царине и ограничења извоза

1. Ступањем на снагу овог споразума, Заједница и Босна и Херцеговина ће укинути све извозне царине и таксе које имају исти учинак у међусобној трговини.
2. Ступањем на снагу овог споразума, Заједница и Босна и Херцеговина ће међусобно укинути сва количинска ограничења на извоз и мјере које имају исти учинак.

**ЧЛАН 8. (Члан 23. ССП-а)
Бржа снижења царина**

Босна и Херцеговина исказује спремност да снижава своје царине у трговини са Заједницом брже него што је утврђено чланом 6. (Члан 21. ССП-а), ако то дозволи њена општа економска ситуација и ситуација у одговарајућем привредном сектору.

Привремени одбор анализираће ситуацију у овом погледу те дати одговарајуће препоруке.

ПОГЛАВЉЕ II

ПОЉОПРИВРЕДА И РИБАРСТВО

ЧЛАН 9. (Члан 24. ССП-а.)

Дефиниција

1. Одредбе овог поглавља примјењиваће се на трговину пољопривредним и рибљим производима поријеклом из Заједнице или из Босне и Херцеговине.
2. Израз "пољопривредни и рибљи производи" односи се на производе наведене у поглављима од 1 до 24 Комбиноване номенклатуре, те на производе наведене у Анексу I §I (ii) Споразума о пољопривреди WTO-а.
3. Ова дефиниција укључује рибу и рибље производе обухваћене Поглављем 3, тарифним бројевима 1604 и 1605 и тарифним ставовима 0511 91, 2301 2000 и 1902 20 10.

ЧЛАН 10. (Члан 25. ССП-а)

Прерађени пољопривредни производи

Протокол 1. утврђује трговинске аранжмане за прерађене пољопривредне производе који су у њему наведени.

ЧЛАН 11. (Члан 26. ССП-а)

Укидање количинских ограничења за пољопривредне и рибље производе

1. Од дана ступања на снагу овог споразума, Заједница ће укинути сва количинска ограничења и мјере које имају исти учинак на увоз пољопривредних и рибљих производа поријеклом из Босне и Херцеговине.
2. Од дана ступања на снагу овог споразума, Босна и Херцеговина ће укинути сва количинска ограничења и мјере које имају исти учинак на увоз пољопривредних и рибљих производа поријеклом из Заједнице.

ЧЛАН 12 (Члан 27. ССП-а.)

Пољопривредни производи

1. Од дана ступања на снагу овог споразума, Заједница ће укинути царине и таксе које имају исти ефекат на увоз пољопривредних производа поријеклом из Босне и Херцеговине, осим оних из тарифних бројева 0102, 0201, 0202, 1701, 1702 и 2204 Комбиноване номенклатуре.

За производе обухваћене поглављима 7 и 8 Комбиноване номенклатуре, за које Јединствена царинска тарифа предвиђа примјену *ad valorem* царина и специфичних царина, укидање се примјењује само на *ad valorem* дио царине.

2. Од дана ступања на снагу овог споразума, Заједница ће утврдити царине које се примјењују на увоз у Заједницу производа од јунетине (*бабу-бееф*), утврђених у Анексу II, који су поријеклом из Босне и Херцеговине, на нивоу од 20 % *ad valorem* царине и 20 % специфичне царине утврђене у Јединственој царинској тарифи, у оквиру годишње царинске квоте од 1,500 тона изражених у нето тежини трупова.
3. Од дана ступања на снагу овог споразума, Заједница ће примјењивати бесцарински приступ на увоз у Заједницу за производе поријеклом из Босне и Херцеговине из тарифних бројева 1701 и 1702 Комбиноване номенклатуре, у оквиру годишње царинске квоте од 12.000 тона (у нето тежини).
4. Од дана ступања на снагу овог споразума, Босна и Херцеговина ће:
- (a) укинути царине које се примјењују на увоз одређених пољопривредних производа поријеклом из Заједнице, наведених у Анексу III (a);
 - (b) постепено снижавати царине које се примјењују на увоз одређених пољопривредних производа поријеклом из Заједнице, наведених у Анексу III(b), III(c) и III(d), у складу са временским распоредом утврђеним за сваки производ у том анексу.
 - (c) укинути царине које се примјењују на увоз одређених пољопривредних производа поријеклом из Заједнице наведених у Анексу III (e) у оквиру царинске квоте назначене за те производе.
5. Протокол 6 утврђује аранжмане који се примјењују на вина и алкохолна пића која су у њему наведена.

ЧЛАН 13 (Члан 28. ССП-а.)
Риба и рибљи производи

1. Од дана ступања на снагу овог споразума, Заједница ће укинути све царине или таксе које имају исти учинак на рибу и рибље производе поријеклом из Босне и Херцеговине, осим за оне наведене у Анексу IV. Производи наведени у Анексу IV подлијежу одредбама које су у њему утврђене.
2. Од дана ступања на снагу овог споразума, Босна и Херцеговина ће укинути царине или таксе које имају исти учинак на рибу и рибље производе поријеклом из Заједнице, у складу са одредбама утврђеним у Анексу V.

ЧЛАН 14. (Члан 29. ССП-а)
Клаузула о ревидирању

Узимајући у обзир обим трговине пољопривредним и рибљим производима између страна, њихову посебну осјетљивост, правила заједничких политика Заједнице, политике пољопривреде и рибарства у Босни и Херцеговини, улогу пољопривреде и рибарства у привреди Босне и Херцеговине, те резултате мултилатералних трговинских преговора у оквиру WTO-а, као и коначног приступања Босне и

Херцеговине WTO-у, Заједница и Босна и Херцеговина ће у оквиру Привременог одбора најкасније у року од три године након ступања на снагу овог споразума, за сваки појединачни производ, на одговарајући начин и на реципрочној основи истражити могућности одобравања даљих узајамних уступака ради постизања веће либерализације трговине пољопривредним и рибљим производима.

ЧЛАН 15. (Члан 30. ССП-а)

Без обзира на остале одредбе овог споразума, а посебно члана 24. (Члан 39. ССП-а), те с обзиром на посебну осјетљивост тржишта пољопривредних и рибљих производа, уколико увоз производа поријеклом из једне од страна који су предмет уступака одобрених на основу чланова од 10. до 13. овог споразума (чл. 25. до 28. ССП-а) на другој страни проузрокује озбиљан поремећај тржишта или домаћих регулаторних механизма, обје стране ће одмах започети консултације ради проналажења одговарајућег рјешења. У очекивању таквог рјешења, погођена страна може предузети одговарајуће мјере које буде сматрала потребним.

ЧЛАН 16. (Члан 31. ССП-а)

Заштита географских ознака за пољопривредне и рибље производе и храну, осим вина и алкохолних пића

1. Босна и Херцеговина ће обезбиједити заштиту географских ознака Заједнице регистрованих у Заједници на основу Уредбе Савјета (ЕЗ) бр. 510/2006 од 20. марта 2006. године о заштити географских ознака и ознака поријекла пољопривредних и прехранбених производа³, у складу са условима овог члана. Географске ознаке Босне и Херцеговине за пољопривредне и рибље производе биће прикладне за регистрацију у Заједници према условима утврђеним овом уредбом.
2. Босна и Херцеговина ће на својој територији забранити сваку употребу назива заштићених у Заједници за упоредиве производе који нису у складу са спецификацијом географске ознаке. Ово ће се примјењивати чак и кад је наведено право географско поријекло робе, када се предметна географска ознака користи у преводу и када је назив попраћен изразима као што су: «врста», «тип», «стил», «имитација», «метод», или другим изразима те врсте.
3. Босна и Херцеговина ће одбити регистрацију жига чија употреба одговара ситуацијама наведеним у ставу 2.
4. Жигови чија употреба одговара ситуацијама наведеним у ставу 2. , а који су регистровани у Босни и Херцеговини или који су настали употребом, престаће се употребљавати у року од шест година од ступања на снагу овог споразума. Међутим, ово се неће примјењивати на жигове регистроване у Босни и Херцеговини и жигове који су настали употребом, а који су у власништву држављана трећих држава, под условом да нису такве природе да на било који начин обмањују јавност у погледу квалитета, спецификације и географског поријекла робе.

³ "Сл. гласник", број 93, од 31.03.2006. године, стр. 12. Уредбе како је измијењена и допуњена Уредбом Савјета (ЕЗ) бр. 1791/2006 ("Сл. гласник", број 363, од 20.12.2006. године, стр. 1)

5. Свака употреба географских ознака заштићених у складу са ставом 1, као израза увријезених у свакодневном говору или уобичајених назива за такву робу у Босни и Херцеговини, престаће најкасније 31. децембра 2013. године.
6. Босна и Херцеговина ће обезбиједити заштиту наведену у ст. од 1. до 5. на сопствену иницијативу, као и на захтјев заинтересоване стране.

ПОГЛАВЉЕ III

ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

ЧЛАН 17. (Члан 32. ССП-а) Дјелокруг примјене

Одредбе овог поглавља примјењиваће се на трговину свим производима између страна, осим у случајевима када је другачије предвиђено овим споразумом или Протоколом 1..

ЧЛАН 18. (Члан 33. ССП-а) Повољније концесије

Одредбе ове главе неће ни на који начин утицати на примјену повољнијих мјера било које стране на унилатералној основи.

ЧЛАН 19. (Члан 34. ССП-а) Мировање

1. Од дана ступања на снагу овог споразума, у трговини између Заједнице и Босне и Херцеговине неће се уводити нове увозне или извозне царине или таксе које имају исти учинак, нити ће се оне које се већ примјењују повисивати.
2. Од дана ступања на снагу овог споразума, у трговини између Заједнице и Босне и Херцеговине неће се уводити нова количинска ограничења на увоз или извоз или мјере које имају исти учинак, нити ће се оне које већ постоје учинити рестриктивнијим.
3. Не доводећи у питање уступке предвиђене чл. 10., 11., 12. и 13.(чл. 25., 26., 27. и 28. ССП-а), одредбе ст. 1. и 2. овог члана неће ни на који начин ограничавати вођење политика Босне и Херцеговине и Заједнице у области пољопривреде и рибарства ни предузимање свих мјера у оквиру тих политика, уколико то не утиче на режим увоза из анекса од III до V и Протокола 1.

ЧЛАН 20. (Члан 35. ССП-а) Забрана фискалне дискриминације

1. Заједница и Босна и Херцеговина уздржаће се од увођења и укинуће гдје постоји сваку мјеру или праксу унутрашње фискалне природе којом се, директно или индиректно, уводи дискриминација производа једне стране и сличних производа поријеклом са територије друге стране.
2. За производе који се извозе на територију једне од страна не може се остварити поврат унутрашњих индиректних пореза који је већи од износа индиректног пореза који је за њих прописан.

ЧЛАН 21. (Члан 36. ССП-а)

Царинске таксе фискалне природе

Одредбе које се односе на укидање увозних царина такође ће се примјењивати и на царинске таксе фискалне природе.

ЧЛАН 22.(Члан 37. ССП-а)

Царинске уније, области слободне трговине и прекогранични договори

1. Овим споразумом не спречава се одржавање или успостављање царинских унија, области слободне трговине или договора о пограничној трговини, осим ако се њима мијењају трговински договори предвиђени овим споразумом.
2. Током прелазног периода, утврђеног чланом 3. (Члан 18. ССП-а), овај споразум неће утицати на спровођење посебних преференцијалних договора којима се уређује кретање робе, који су утврђени пограничним споразумима претходно закљученим између једне или више држава чланица Европске уније и Босне и Херцеговине, или који произлазе из билатералних споразума наведених у Глави III, које је закључила Босна и Херцеговина ради унапређења регионалне трговине.
3. У Привременом одбору одржавање се консултације између страна у вези са споразумима који су наведени у ст. 1. и 2. овог члана те, кад то буде затражено, у вези са другим битним питањима која се односе на њихове трговинске политике према трећим државама. Нарочито у случају приступања неке треће земље Унији, такве консултације одржавање се како би се обезбиједило узимање у обзир обостраних интереса Заједнице и Босне и Херцеговине наведених у овом споразуму.

ЧЛАН 23. (Члан 38. ССП-а)

Дампинг и субвенције

1. Ниједна одредба овог споразума не спречава било коју страну да предузима заштитне трговинске мјере у складу са ставом 2. овог члана и чланом 24. (члан 39. ССП-а)
2. Ако једна од страна сматра да у трговини са другом страном долази до дампинга и/или субвенционирања које подлијеже компензаторним мјерама, та страна може предузети одговарајуће мјере против такве праксе у складу са Споразумом WTO-а о спровођењу члана VI ГАТТ-а 1994. или са Споразумом WTO-а о субвенцијама и компензаторним мјерама, те са одговарајућим домаћим законодавством.

ЧЛАН 24. (Члан 39. ССП-а)

Општа заштитна клаузула

1. У односима између страна примјењиваће се одредбе члана XIX ГАТТ-а

1994. и Споразума WTO-а о заштитним мјерама.

2. Без обзира на став 1. овог члана, кад се неки производ једне стране увози на територију друге стране у толико повећаним количинама и под таквим условима да узрокује или би могло проузроковати:

- (a) озбиљну штету домаћој индустрији сличних или директно конкурентних производа на територији стране увознице; или
- (b) озбиљне поремећаје у било којем сектору привреде или тешкоће које би могле изазвати озбиљно погоршање економске ситуације у некој регији стране увознице,

страна увозница може предузети одговарајуће билатералне заштитне мјере под условима и у складу са поступцима утврђеним овим чланом.

3. Билатералне заштитне мјере усмјерене на увоз из друге стране неће премашивати мјере неопходне за рјешавање проблема наведених у ставу 2., који су настали примјеном овог споразума. Усвојене заштитне мјере требало би да се састоје од суспензије повећања или смањења маргина повластица предвиђених овим споразумом за односни производ до максималног лимита који одговара полазној царини из члана 3. став 4. (a) и (b) и став 6. (Члан 18. став 4. (a) и (b) и став 6. ССП-а) за тај исти производ. Такве мјере садржаваће јасне елементе који постепено воде њиховом укидању најкасније до краја утврђеног периода и неће се спроводити дуже од двије године.

У крајње изузетним околностима, мјере могу бити продужене за додатни период од највише двије године. Ниједна билатерална заштитна мјера неће се примјењивати на увоз производа који је претходно био предмет такве мјере, најмање четири године од истека те мјере.

4. У случајевима који су наведени у овом члану, прије предузимања мјера које он предвиђа, или у случајевима на које се примјењује став 5. (b) овог члана, Заједница ће са своје стране или Босна и Херцеговина са своје, зависно од случаја, што је прије могуће доставити Привременом одбору све релевантне информације потребне за темељито испитивање ситуације, ради проналажења рјешења које је прихватљиво за обје стране.

5. У спровођењу ст. 1., 2., 3. и 4. примјењиваће се следеће одредбе:

- (a) Проблеми настали из ситуације наведене у овом члану одмах ће бити упућени на разматрање Привременом одбору, који може донијети било коју одлуку потребну за отклањање ових проблема.

Ако Привремени одбор или страна извозница не донесе одлуку којом се отклањају проблеми, или ако се не постигне друго задовољавајуће рјешење у року од 30 дана од упућивања предмета Привременом одбору, страна увозница може усвојити одговарајуће мјере ради рјешавања проблема у складу са овим чланом. Приликом одабира заштитних мјера, првенство се

мора дати мјерама које најмање ремете спровођење договора утврђених овим споразумом. Заштитне мјере примијењене у складу са чланом XIX ГАТТ-а 1994. и Споразумом WTO-а о заштитним мјерама задржаће ниво/маргину повластице одобрене на основу овог споразума.

- (b) Када ванредне и критичне околности које захтијевају тренутно дјеловање онемогућавају претходно обавјештавање или разматрање, као што може бити случај, страна у питању може, у ситуацијама које су наведене у овом члану, смјеста примјењивати привремене мјере које су потребне за рјешавање те ситуације и о томе ће одмах обавијестити другу страну.

О заштитним мјерама одмах ће бити обавијештен Привремени одбор и о њима ће се водити периодичне консултације унутар тог тијела, посебно ради утврђивања временског распореда њиховог укидања, чим то околности дозволе.

6. У случају да Заједница или Босна и Херцеговина увоз производа који би могао изазвати тешкоће из овог члана подвргне административном поступку чија је сврха брзо прибављање информација о кретању трговинских токова, о томе ће обавијестити другу страну.

ЧЛАН 25. (Члан 40. ССП-а) Клаузула о несташици

1. Када поступање по одредбама ове главе доводи до:
- (a) озбиљне несташице или пријетње од несташице прехранбених или других производа који су битни за страну извозницу; или
- (b) поновног извоза у трећу државу производа на који страна извозница примјењује количинска извозна ограничења, извозне царине или мјере или таксе које имају исти учинак, те када наведене ситуације изазову или би могле изазвати веће тешкоће за страну извозницу,

та страна може предузети одговарајуће мјере под условима и у складу са поступцима који су утврђени овим чланом.

2. Приликом одабира мјера, предност се мора дати оним које најмање ремете функционисање аранжмана из овог споразума. Ове мјере неће се примјењивати на начин који би представљао средство произвољне или неоправдане дискриминације у случајевима у којима преовладавају исти услови, или средство прикривеног ограничавања трговине, те ће бити укинуте када околности више не буду оправдавале њихово постојање.

3. Прије предузимања мјера предвиђених у ставу 1. овог члана или што је прије могуће у случајевима на које се односи став 4. овог члана, Заједница или Босна и Херцеговина ће, зависно од случаја, Привременом одбору доставити све релевантне информације ради проналажења рјешења које је прихватљиво за све

стране. Стране се могу унутар Привременог одбора усагласити о било којим средствима потребним за отклањање тешкоћа. Ако се у року од 30 дана од упућивања предмета Привременом одбору не постигне договор, страна извозница може примјенити мјере из овог члана на извоз тих производа.

4. Када изузетне и критичне околности које захтијевају тренутно дјеловање онемогућавају претходно обавјештавање или разматрање, што може бити случај, Заједница или Босна и Херцеговина могу почети примјењивати мјере предострожности које су потребне за рјешавање ситуације, и о томе ће одмах обавијестити другу страну.

5. Привремени одбор одмах ће бити обавијештен о свим мјерама примјењеним у складу са овим чланом и о њима ће се водити периодичне консултације у оквиру тог тијела, посебно ради утврђивања временског распореда њиховог укидања, чим то околности дозволе.

ЧЛАН 26. (Члан 41. ССП-а)

Државни монополи

Босна и Херцеговина ће прилагодити све државне монополе комерцијалне природе како би обезбиједила да ступањем на снагу овог споразума не буде дискриминације између држављана држава чланица Европске уније и Босне и Херцеговине у погледу услова под којима се роба набавља и пласира на тржиште.

ЧЛАН 27. (Члан 42. ССП-а)

Правила о поријеклу

Осим ако није другачије предвиђено овим споразумом, Протоколом 2. утврђују се правила о поријеклу за примјену одредаба овог споразума.

ЧЛАН 28. (Члан 43. ССП-а)

Дозвољена ограничења

Овај споразум не спречава забране или ограничења увоза, извоза или промета робе у транзиту, која су оправдана ради заштите: јавног морала, јавне политике или јавне безбједности; заштите здравља и живота људи, животиња или биљака; заштите националног блага умјетничке, историјске или археолошке вриједности или заштите интелектуалне, индустријске и трговинске својине или правила која се односе на злато и сребро. Међутим, такве забране или ограничења неће представљати средство произвољне дискриминације или прикривеног ограничења трговине између страна.

ЧЛАН 29. (Члан 44. ССП-а)

Изостанак административне сарадње

1. Стране су сагласне да је административна сарадња од суштинског значаја за спровођење и контролу преференцијалног третмана одобреног у овој глави и наглашавају своје опредјељење за сузбијање неправилности и превара у области царина и питања која се односе на царине.

2. Ако једна од страна, на основу објективних информација, установи да је дошло до изостанка административне сарадње и/или до неправилности или преваре у складу са овом главом, та страна може привремено обуставити одговарајући преференцијални третман за односни производ(е), у складу са овим чланом.

3. У смислу овог члана, изостанак административне сарадње значи *inter alia*:

- (a) поновљено непоштовање обавеза провјере статуса поријекла односног(их) производа;
- (b) поновљено одбијање или непотребно одгађање обављања и/или обавјештавања о резултатима накнадне провјере доказа о поријеклу;
- (c) поновљено одбијање или непотребно одгађање прибављања одобрења за извршење задатака административне сарадње ради провјере вјеродостојности докумената или тачности информација које су релевантне за одобравање датог преференцијалног третмана.

У смислу овог члана, неправилност или превара може се установити *inter alia* у случају наглог пораста, без задовољавајућег објашњења, увоза робе који премашује уобичајени ниво производње и извозних капацитета друге стране, а који је повезан са објективним информацијама о неправилностима или превари.

4. Примјена привремене обуставе зависиће од сљедећих услова:

- (a) Страна која је, на основу објективне информације, установила изостанак административне сарадње и/или неправилности или преваре, обавијестиће, без непотребног одгађања, Привремени одбор о својим налазима заједно са објективним информацијама, те започети консултације унутар Привременог одбора, на основу свих релевантних информација и објективних налаза, с циљем проналажења рјешења прихватљивог за обје стране.
- (b) Ако стране започну консултације унутар Привременог одбора, као што је наведено, и ако не сагласе о прихватљивом рјешењу у року од три мјесеца након обавјештења, страна у питању може привремено обуставити релевантни преференцијални третман односног(их) производа. Привремени одбор ће без непотребног одгађања бити обавијештен о привременој обустави.
- (c) Привремене обуставе из овог члана биће ограничене на оно што је потребно да се заштите финансијски интереси стране у питању. Оне неће прелазити период од шест мјесеци, који се може обновити. О привременим обуставама ће одмах након њиховог усвајања бити обавијештен Привремени одбор. Оне ће бити предмет периодичних консултација унутар Привременог одбора, посебно с циљем њиховог укидања чим услови за њихову примјену не буду више постојали.

5. Истовремено са обавјештавањем Привременог одбора у складу са ставом 4 (a) овог члана, односна страна треба да објави обавјештење за увознике у свом

службеном гласилу. У обавјештењу за увознике треба да буде наведено да су, у вези са односним производом, на основу објективних информација, установљени изостанак административне сарадње и/или неправилности или преваре.

ЧЛАН 30. (Члан 45. ССП-а)
Финансијска одговорност

У случају када надлежне власти приликом извоза учине грешку у правилном управљању преференцијалним системом, а нарочито у примјени одредаба Протокола 2., када ова грешка доводи до посљедица у смислу увозних царина, страна која се суочава са таквим посљедицама може затражити од Привременог одбора да испита могућности усвајања свих одговарајућих мјера с циљем рјешавања ситуације.

ЧЛАН 31. (Члан 46. ССП-а)

Примјена овог споразума неће утицати на примјену одредаба права Заједнице на Канарска острва.

ОСТАЛЕ ТРГОВИНСКЕ ОДРЕДБЕ И ОДРЕДБЕ ВЕЗАНЕ ЗА ТРГОВИНУ

ЧЛАН 32. (став 1. Члана 59. ССП-а) Транзитни саобраћај

Дефиниције (Протокол 3. ССП-а, Члан 3. (а) и (б))

1. За сврху овог члана, примјењиваће се сљедеће дефиниције:
 - (а) Транзитни саобраћај Заједнице: превоз робе у транзиту који обавља превозник са пословним настањивањем у Заједници преко територија Босне и Херцеговине, на релацији до или од државе чланице Заједнице;
 - (б) Босанскохерцеговачки транзитни саобраћај: превоз робе у транзиту који обавља превозник са пословним настањивањем у Босни и Херцеговини, из Босне и Херцеговине преко територија Заједнице и одредиштем у трећој земљи, или превоз робе из треће земље којима је Босна и Херцеговина одредиште;

Опште одредбе (Протокол 3. ССП-а, Члан 11. (2), (3) и (5))

2. Стране су сагласне да ће, почевши од дана ступања на снагу овог споразума, неограничен приступ кроз Босну и Херцеговину транзитном саобраћају Заједнице и неограничен приступ кроз Заједницу транзитном саобраћају Босне и Херцеговине.
3. Ако се као последица права одобрених ставом 2. транзитни саобраћај превозника из Заједнице толико повећа да изазове или да пријети да изазове озбиљне штете друмској инфраструктури и/или протоку саобраћаја на правцима из члана 5. Протокола 3 ССП-а и ако се под истим условима појаве такви проблеми на територији Заједнице близу граница Босне и Херцеговине, то ће питање бити поднесено Привременом одбору, у складу са чланом 41. став 1. овог споразума. Стране могу предложити изузетне привремене, недискриминирајуће мјере, које су неопходне за ограничавање или ублажавање тих штета.
4. Стране ће се уздржати од било каквих једностраних акција које могу довести до дискриминације између превозника или возила из Заједнице и превозника или возила из Босне и Херцеговине. Свака страна предузеће све потребне кораке ради олакшавања друмског транспорта према или преко територије друге стране.

Поједностављивање формалности (Протокол 3., Члан 19. (1) и (3) ССП-а)

5. Стране су сагласне да поједноставе проток добара жељезницом и друмом, билатерално или у транзиту.
6. Стране су сагласне да ће, у мјери у којој је то потребно, предузимати заједничке активности и подстицати усвајање даљих мјера поједностављивања.

Спровођење (Протокол 3. ССП-а, Члан 21.(1) и (2)(d))

7. Сарадња између страна одвијаће се у оквиру посебног пододбора, који ће се основати у складу са чланом 119. овог споразума. Тај пододбор ће посебно координирати надгледање, предвиђања и друге статистичке послове у вези са међународним транспортом, а посебно транзитним саобраћајем.

ЧЛАН 33. (члан 60. ССП-а)

Стране се обавезују да ће одобравати сва плаћања и трансфере на текући рачун платног биланса између Заједнице и Босне и Херцеговине, у слободно конвертибилној валути и у складу са одредбама члана VIII Статута Међународног монетарног фонда.

ЧЛАН 34. (Члан 67. ССП-а)

1. Стране ће настојати да, гдје је год то могуће, избјегну наметање рестриктивних мјера, укључујући мјере које се односе на увоз, ради платног биланса. Страна која усвоји такве мјере доставиће другој страни, што је прије могуће, временски распоред њиховог укидања.

2. Ако се једна или више држава чланица или Босна и Херцеговина суоче са озбиљним тешкоћама у погледу платног биланса или са пријетњом таквих тешкоћа, Заједница или Босна и Херцеговина, зависно од ситуације, могу у складу са условима утврђеним у Споразуму WTO-а усвојити рестриктивне мјере, укључујући мјере које се односе на увоз, које ће имати ограничено трајање и не могу премашивати оно што је пријеко потребно да би се поправила ситуација у платном билансу. Заједница или Босна и Херцеговина, зависно од ситуације, о томе ће смјеста обавијестити другу страну.

3. На трансфере који се односе на улагања неће се примјењивати никакве рестриктивне мјере, посебно не на поврат износа који су уложени или поново уложени, или било каквих прихода насталих на основу њих.

ЧЛАН 35. (Члан 69. ССП-а)

Одредбе овог споразума не доводе у питање могућност да било која од страна примијени било које мјере које су неопходне ради спречавања заобилажења њених мјера које се односе на приступ трећих држава њеном тржишту на основу одредаба овог споразума.

ЧЛАН 36. (члан 71. ССП-а)

Конкуренција и друге економске одредбе

1. Сљедеће је неспојиво са правилном примјеном овог споразума, у мјери у којој то може утицати на трговину између Заједнице и Босне и Херцеговине:

- (a) сви споразуми између предузећа, одлуке удружења предузећа и договорно дјеловања међу предузећима који као свој предмет или посљедицу имају спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције;
- (b) злоупотреба доминантне позиције једног или више предузећа на територији Заједнице или Босне и Херцеговине у цјелини или њиховог значајног дијела;
- (c) свака државна помоћ којом се нарушава или пријети нарушавање конкуренције давањем предности одређеним предузећима или одређеним производима.

2. Свака пракса супротна овом члану оцјењиваће се на основу критеријума који произлазе из примјене правила конкуренције која важе у Заједници, посебно чл. 81., 82., 86. и 87. Уговора о оснивању Европске заједнице (у даљем тексту: Уговора о ЕЗ и инструмената тумачења које су усвојиле институције Заједнице.

3. Стране ће обезбиједити да самосталном државном органу буду повјерена овлашћења неопходна за пуну примјену става 1(a) и (b) у вези са приватним и јавним друштвима и друштвима којима су додијељена посебна права.

4. Босна и Херцеговина ће основати самостални државни орган којем ће повјерити овлашћења неопходна за пуну примјену става 1 (c) у року од двије године од дана ступања на снагу овог споразума. Тај орган ће *inter alia* бити овлашћен да одобрава програме државне помоћи и појединачна средства помоћи у складу са ставом 2. овог члана, као и овлашћење да одређује поврат државне помоћи која је незаконито додијељена.

5. Свака страна ће обезбиједити транспарентност у области државне помоћи *inter alia* достављањем редовног годишњег извјештаја или другог одговарајућег документа другој страни, у складу са методологијом и приказом из прегледа државне помоћи у Заједници. На захтјев једне од страна, друга страна ће доставити информације о одређеним појединачним случајевима државне помоћи.

6. Босна и Херцеговина ће установити свеобухватан инвентар програма државне помоћи који су успостављени прије оснивања тијела из става 4. овог члана и такве ће програме државне помоћи ускладити са критеријумима из става 2. у року од највише четири године од ступања на снагу овог споразума.

7. (a) У сврху примјене одредаба става 1(c), стране прихватају да ће се у првих шест година након ступања на снагу овог споразума свака државна помоћ коју додјељује Босна и Херцеговина оцјењивати, узимајући у обзир чињеницу да ће се Босна и Херцеговина сматрати подручјем које је идентично подручјима Заједнице која су утврђена у члану 87.(3) (a) Уговора о ЕЗ.

(b) До краја пете године од ступања на снагу овог споразума, Босна и Херцеговина ће Европској комисији доставити своје износе ВДР-а по глави становника усклађене на нивоу NUTS-а II. Орган из става 4. овог члана и Европска комисија ће тада заједнички оцијенити подобност регија Босне и Херцеговине и на основу тога максимални интензитет помоћи, с циљем израде регионалне карте помоћи на основу релевантних смјерница Заједнице.

8. Протокол 3. успоставља посебна правила о државној помоћи која се примјењују на реструктурирање индустрије челика.

9. У вези са производима из Поглавља II Главе II:

(a) став 1(c) неће се примјењивати;

(b) свако поступање супротно ставу 1(a) оцјењиваће се у складу са критеријумима које је установила Заједница на основу чл. 36. и 37. Уговора о ЕЗ и посебних инструмената Заједнице који су усвојени на тој основи.

10. Ако једна страна сматра да је нека пракса неспојива са условима из става 1. овог члана, она може предузети одговарајуће мјере након консултација унутар Привременог одбора или 30 радних дана од упућивања на такве консултације. Овај члан не доводи у питање и не може на било који начин утицати на антидампиншке или компензаторне мјере које предузима било која страна у складу са релевантним члановима ГАТТ-а из 1994. и Споразума WTO-а о субвенцијама и компензаторним мјерама, или са одговарајућим домаћим законодавством.

ЧЛАН 37. (Члан 72. ССП-а) Јавна предузећа

До краја треће године од ступања на снагу овог споразума, Босна и Херцеговина ће на јавна предузећа и предузећа којима су додијељена посебна и искључива права примијенити принципе утврђене у Уговору о ЕЗ, са посебним нагласком на члан 86.

Посебна права јавних предузећа током прелазног периода неће укључивати могућност наметања квантитативних ограничења или мјера које имају исти ефекат на увоз из Заједнице у Босну и Херцеговину.

ЧЛАН 38. (Члан 73. ССП-а)

Право интелектуалне, индустријске и трговинске својине

1. У складу са одредбама овог члана и Анекса VI, стране потврђују важност коју придају обезбјеђењу адекватне и ефикасне заштите и примјене права интелектуалне, индустријске и трговинске својине.
2. Од ступања на снагу овог споразума, стране ће међусобно друштвима и држављанима друге стране, у смислу признавања и заштите интелектуалне, индустријске и трговинске својине, обезбиједити третман који није мање повољан од третмана какав дају било којој трећој држави на основу билатералних споразума.
3. Босна и Херцеговина ће предузети све неопходне мјере како би најкасније пет година након ступања на снагу овог споразума гарантовала ниво заштите права интелектуалне, индустријске и трговинске својине сличан ономе који постоји у Заједници, укључујући и ефикасна средства за остваривање таквих права.
4. Босна и Херцеговина се обавезује да ће у наведеном року приступити мултилатералним конвенцијама о правима интелектуалне, индустријске и трговинске својине из Анекса VI. Стране потврђују важност која се придаје принципима Споразума о трговинским аспектима права интелектуалне својине (ТРИПС). Привремени одбор може одлучити да обавезе Босну и Херцеговину на приступање посебним мултилатералним конвенцијама у тој области.
5. Ако се појаве проблеми у области интелектуалне, индустријске и трговинске својине који утичу на услове трговинске размјене, о њима ће одмах бити обавијештен Привремени одбор, а на захтјев било које од страна, с циљем постизања обострано задовољавајућих рјешења.

ЧЛАН 39. (Члан 97. ССП-а) Царина

Стране ће успоставити сарадњу у овој области како би зајамчиле поштовање свих одредаба које треба усвојити у области трговинске размјене и постигле усклађивање царинског система Босне и Херцеговине са системом Заједнице, чиме се доприноси отварању пута мјерама либерализације које су предвиђене овим споразумом те постепеном усклађивању законодавства Босне и Херцеговине са правном тековином (*acquis*) Заједнице.

У оквиру сарадње нарочито ће се водити рачуна о приоритетима који се тичу правне тековине (*acquis*) Заједницеу области царина.

Правила о међусобној управној помоћи страна у области царина утврђена су Протоколом 4.

ГЛАВА IV ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ, ОПШТЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

ЧЛАН 40.

Овим се оснива Привремени одбор који ће надzirати примјену и спровођење овог Споразума. Састанци Привременог одбора одржаваће се у редовним временским размацама и када то захтијевају околности.

ЧЛАН 41.

1. Привремени одбор имаће овлашћења да доноси одлуке у оквиру овог споразума, у случајевима који су у њему утврђени. Донесене одлуке биће обавезујуће за стране, које ће предузети мјере неопходне за спровођење тих одлука. Привремени одбор може, такође, формулисати препоруке које сматра пожељним у сврху постизања заједничких циљева и несметане примјене овог споразума. Одлуке и препоруке доносиће се договором страна.
2. Привремени одбор ће усвојити свој пословник о раду.

ЧЛАН 42.

1. Привремени одбор састојаће се од представника Заједнице, са једне, и представника Босне и Херцеговине, са друге стране. Чланови Привременог одбора могу бити заступљени како је утврђено Пословником о раду.
2. Стране ће наизмјенично предсједавати Привременим одбором у складу са условима утврђеним Пословником о раду.
3. Привремени одбор дјеловаће на основу договора између страна.

ЧЛАН 43.

Привремени одбор може основати пододборе.

ЧЛАН 44.

Свака страна упутиће Привременом одбору сваки спор који се односи на примјену или тумачење овог споразума.

Привремени одбор може ријешити спор обавезујућом одлуком.

ЧЛАН 45. (Члан 122. ССП-а)

У оквиру овог споразума, свака страна се обавезује да ће обезбиједити да физичка и правна лица друге стране имају приступ, без дискриминације у односу на своје држављане, надлежним судовима и управним органима страна ради заштите својих личних и имовинских права.

ЧЛАН 46. (Члан 123 ССП-а)

Ниједна одредба овог споразума не спречава страну да предузме мјере:

- (a) које сматра неопходним како би спријечила откривање информација супротно својим суштинским безбједносним интересима;
- (b) које се односе на производњу или трговину оружјем, муницијом или ратним материјалом, или на истраживање, развој и производњу која је пријекно потребна за одбрамбене сврхе, под условом да такве мјере не нарушавају услове конкуренције у односу на производе који нису намијењени у конкретно војне сврхе;
- (c) које сматра од суштинског значаја за сопствену безбједност у случају озбиљних унутрашњих поремећаја који утичу на очување закона и реда, у вријеме рата или озбиљне међународне напетости која представља ратну опасност, или ради испуњавања обавеза које је прихватила да би се очували мир и међународна безбједност.

ЧЛАН 47. (Члан 124. ССП-а)

1. У областима обухваћеним овим споразумом и не доводећи у питање посебне одредбе које он садржи:

- (a) рјешења која Босна и Херцеговина примијени у односу на Заједницу не смију довести ни до какве дискриминације између држава чланица, њихових држављана, предузећа или фирми;
- (b) рјешења која Заједница примијени у односу на Босну и Херцеговину не смију довести ни до какве дискриминације између држављана, предузећа или фирми из Босне и Херцеговине.

2. Одредбе става 1. овог члана не доводе у питање право страна да примијене релевантне одредбе свог фискалног законодавства на пореске обвезнике који нису у идентичној ситуацији у погледу свог пребивалишта.

ЧЛАН 48. (Члан 125. ССП-а.)

1. Стране ће предузети све опште или посебне мјере које су потребне за испуњавање својих обавеза према овом споразуму. Оне ће обезбиједити постизање циљева утврђених овим споразумом.
2. Стране су сагласне да на захтјев једне стране одмах изврше консултације одговарајућим каналима како би разговарале о сваком питању које се тиче тумачења или спровођења овог споразума и других релевантних аспеката односа међу странама.
3. Свака страна упућује Привременом одбору сваки спор који се тиче примјене и тумачења овог споразума. У том случају примјењује се члан 49. и, зависно од

случаја, Протокол 5.

Привремени одбор може спор ријешити доношењем обавезујуће одлуке.

4. Ако једна од страна сматра да друга страна није испунила неку обавезу из овог споразума, она може предузети одговарајуће мјере. Прије тога, осим у посебно хитним случајевима, доставиће Привременом одбору све релевантне информације које су потребне за темељито испитивање ситуације ради проналажења рјешења које је прихватљиво странама.

При одабиру мјера предност се мора дати оним мјерама које најмање нарушавају функционисање овог споразума. О тим мјерама се одмах обавјештава Привремени одбор и, ако то друга страна затражи, оне постају предмет консултација унутар Привременог одбора.

5. Одредбе ст. 2., 3. и 4. овог члана ни на који начин неће утицати на нити доводити у питање чл. 15., 23., 24., 25. и 29. (чл. 30., 38., 39., 40. и 44. ССП-а) и Протокол 2.

ЧЛАН 49. (Члан 126. ССП-а.)

1. У случају спора између страна у погледу тумачења или спровођења овог споразума, било која страна доставља другој страни и Привремени одбор формални захтјев за рјешавање спорног питања.

У случају када једна страна сматра да мјера коју је усвојила друга страна или пропуст друге стране да дјелује представља кршење обавеза из овог споразума, формални захтјев за рјешавање спора садржаваће разлоге за овакав став и по потреби биће наведено да страна може усвојити мјере из члана 48., став 4.

2. Стране ће настојати да сваки спор ријеше путем консултација, у доброј вјери, у оквиру Привременог одбора и других тијела у складу са ставом 3. овог члана, с циљем што бржег постизања узајамно прихватљивог рјешења.

3. Стране ће Привременом одбору доставити све релевантне информације неопходне за детаљно испитивање ситуације.

Док год спор не буде ријешен, о њему ће се разговарати на сваком састанку Привременог одбора, осим у случају када је покренут поступак арбитраже из Протокола 5. Спор ће се сматрати ријешеним када Привремени одбор донесе обавезујућу одлуку из члана 48. став 3. или када објави да спор више не постоји.

Консултације о спору се такође могу одржавати на било којем састанку Привременог одбора или на састанку било којег другог релевантног одбора или тијела успостављеног на основу члана 49., као што је договорено између страна или на захтјев било које од страна. Консултације се такође могу вршити у писаној форми.

Све информације које се изнесу током консултација остају повјерљиве.

4. За питања у оквиру примјене Протокола 5., свака страна може поднијети спорно питање на рјешавање путем арбитраже у складу с тим протоколом, у случају када стране нису успјеле ријешити спор у року од два мјесеца након покретања поступка рјешавања спора у складу са ставом 1. овог члана.

ЧЛАН 50.

Анекси од I до VI и протоколи 1. до 6. чине саставни дио овог споразума.

ЧЛАН 51. (Члан 127. ССП-а)

Све док се не постигну једнака права појединаца и економских субјеката на основу овог споразума, овај споразум неће утицати на права која су им осигурана постојећим споразумима који обавезују једну или више држава чланица са једне, и Босна и Херцеговину са друге стране.

ЧЛАН 52. (Члан 17. ССП-а)

Сарадња са другим државама кандидатима за приступање Европској унији које нису обухваћене Процесом стабилизације и придруживања

1. Босна и Херцеговина треба да јача сарадњу и закључи уговор о регионалној сарадњи са сваком другом државом кандидатом за приступање Европској унији која није обухваћена Процесом стабилизације и придруживања, у било којој области сарадње коју обухвата овај споразум. Циљ таквог уговора требало би да буде постепено усклађивање билатералних односа између Босне и Херцеговине и те државе са релевантним сегментом односа између Заједнице и њених држава чланица и те државе.

2. Прије истека прелазног периода из члана 3. (1) овог споразума (Члан 18.(1) ССП-а), Босна и Херцеговина ће са Турском, која је успоставила царинску унију са Заједницом, на обострано корисној основи закључити споразум о успостављању области слободне трговине, у складу са чланом XXIV GATT 1994, те о либерализацији пословног настањивања и пружања услуга између њих на нивоу који одговара овом споразуму, у складу са чланом V GATS-а.

ЧЛАН 53.

Овај споразум ће се примјењивати до ступања на снагу споразума о стабилизацији и придруживању.

Свака страна може суспендовати овај споразум тако што ће обавијестити другу страну. Овај споразум престаће важити шест мјесеци од дана слања тог обавјештења.

ЧЛАН 54. (Члан 131. ССП-а)

Овај споразум се, са једне стране, примјењује на територијама на којима се примјењује Уговор о оснивању Европске заједнице и под условима утврђеним у том уговору, а са друге стране на територији Босне и Херцеговине.

ЧЛАН 55. (Члан 132. ССП-а)

Генерални секретар Савјета Европске уније је депозитар овог споразума.

ЧЛАН 56. (Члан 130. ССП-а)

За потребе овог споразума, појам "стране" означава Заједницу или њене државе чланице, или Заједницу и њене државе чланице, у складу са њиховим односним овлашћењима, са једне, и Босна и Херцеговина, са друге стране.

ЧЛАН 57. (Члан 133. ССП-а)

споразум је састављен у два примјерка на бугарском, чешком, данском, холандском, енглеском, естонском, финском, француском, њемачком, грчком, мађарском, италијанском, летонском, литванском, малтешком, пољском, португалском, румунском, словачком, словеначком, шпанском, шведском језику, босанском, хрватском и српском језику, при чему је сваки од тих текстова једнако вјеродостојан.

ЧЛАН 58. (Члан 134. ССП-а)

Стране ће ратификовати или одобрити овај споразум у складу са својим процедурама.

Инструменти ратификације или одобравања биће депоновани у Генералном секретаријату Савјета Европске уније.

Овај споразум ступа на снагу првог дана првог мјесеца који слиједи након дана депоновања посљедњег инструмента ратификације или одобрења.

ЛИСТА АНЕКСА И ПРОТОКОЛА

АНЕКСИ

Анекс I (чл. 6.) - Царински уступци Босне и Херцеговине за индустријске производе Заједнице

Анекс II (чл. 12. (2)) - Дефиниција производа од „младе говедине“

Анекс III (чл. 12.) - Царински уступци Босне и Херцеговине за примарне пољопривредне производе поријеклом из Заједнице

Анекс IV (чл. 13.) - Царине које се примјењују на робу поријеклом из Босне и Херцеговине при увозу у Заједницу

Анекс V (чл. 13.) - Царине које се примјењују на робе поријеклом из Заједнице при увозу у Босну и Херцеговину

Анекс VI (чл. 38.) - Право интелектуалне, индустријске и трговинске својине

ПРОТОКОЛИ

Протокол 1 (чл. 10.) о трговини прерађеним пољопривредним производима између
Заједнице и Босне и Херцеговине

Протокол 2 (чл. 27.) о дефиницији појма “производи са поријеклом” и начинима
административне сарадње за примјену одредаба овог споразума између
Заједнице и Босне и Херцеговине

Протокол 3 (чл. 36.) о државној помоћи у индустрији челика

Протокол 4 (чл. 39.) о узајамној административној помоћи у царинским питањима

Протокол 5 (чл. 49.) Рјешавање спорова

Протокол 6 (чл. 12.) о реципрочним преференцијалним уступцима за одређена
вина, реципрочном признавању, заштити и контроли назива вина,
алкохолних пића и ароматизираних вина